

Susitikimu su Lietuvos Respublikos Prezidente Dalia Grybauskaitė rugpjūčio 25 dieną Vilniuje prasidėjo kasmetinis Lietuvos diplomatinių atstovybių vadovų suvažiavimas. Jis truko dvi dienas.

ELTA

LIETUVOS DIPLOMATAMS PRIMINĖ VALSTYBĖS UŽDAVINIUS

Lietuvos diplomatinių atstovybių vadovams, susirinkusiems Vilniuje, prezidentė Dalia Grybauskaitė priminė Lietuvos principus. Pasak prezidentės, reikia daugiau dėmesio skirti Šiaurės Europos šalims, ieškoti naujų investicijų, taupyti pinigus ir atsakyti mažiau svarbių programų.

Prezidentė kasmečiame Lietuvos diplomatų susitikime, primindama užsienio politikos prioritetus sako, kad šalies diplomatinis korpusas yra profesionalus, tačiau pasigenda iniciatyvos ir kai kurių atstovų savarankiškumo.

„Užsienio politikoje išlieka prioritetai – tai yra eurointegracija: tiek europinė dimensija, tiek dvišalis bendradarbiavimas su ES valstybėmis. Tarp jų pirmiausia tai Šiaurės Europos šalys, Skandinavijos šalys, [...] tuomet JAV – [šalys,] kurios išlieka kaip pagrindinės saugumo garanto partnerės NATO rėmuose.

Ir, aišku, atviras, realistiškas, abipusiai naudingas bendradarbiavimas su kaimyninėmis”, – kalbėjo D. Grybauskaitė.

Naujai paskirtas Lietuvos ambasadorius Jungtinėse Amerikos Valstijose teigia,

kad tarpininkaus stiprinant demokratiją Rytų Europos šalyse. Rugsėjo viduryje Kongresų rūmuose vyks Demokratijų bendrijos Parlamentinis forumas, kuriam vadovaus Seimo narys Emanuelis Zingeris.

„Mes atvešim į Kongresą, galima sakyti, pagrindinius demokratijos statybų vadovus – Gruzijos parlamento pirmininką, Moldovos parlamento pirmininką, mūsų Seimo narius. Kalbėsime su kongresmenais, kaip toliau kurti demokratiją Rytuose”, – komentavo Žygimantas Pavilionis, Lietuvos ambasadorius JAV. Pasak ambasadoriaus, mūsų politiniai ryšiai su Jungtinių Valstijų politikais yra sutrūkinėje, Lietuva per mažai rūpinasi išeivių paveldu Amerikoje.

Tačiau Prezidentė pataria ir toliau veržtis diržus bei atsakyti ne tokių svarbių dalykų.

Lietuvos Vyriausybė kaip vieną svarbiausių užsienio politikos tikslų nurodo naujų investicijų, geresnių sąlygų verslui paieškas. „Yra įmonių tarptautinių sąrašas, ir aš net įpareigojau ambasadorius per metus labai nuodugniai susipažinti su tuo sąrašu. Be jokios abejonės, jie ras ten kompanijų toje valstybėje,

kurioje reziduoja – susitikti su tom kompanijom, pristatyti Lietuvos investavimo Lietuvoj galimybes”, – pabrėžė užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis.

„Šiuo metu Lietuvos verslininkai yra susimobilizavę, įkūrę asociaciją prie mūsų ambasados. [...] Ir žingsnis po žingsnio žengiam į priekį”, – sakė Lietuvos ambasadorius Rusijoje Antanas Vinkus.

Tačiau kai kuriose šalyse ekonominis bendradarbiavimas kol kas praktiškai neįmanomas, sako specialiosios misijos Afganistane atstovas.

„Viena iš skurdžiausių valstybių. Jų perkamoji galia nėra didelė. Aišku, ten yra daug mažų, mums sunkiai suvokiamų verslų, sakysim, kai parduvinėjama mėsa gatvėje tiesiai iškabinama. Jie kitokį gyvenimą ten gyvena”, – aiškino Lietuvos specialiosios misijos Afganistane ambasadorius ypatingiems pavedimams Valteris Baliukonis.

Lietuvos atstovas Afganistane teigia, kad šioje šalyje veikia didelės tarptautinės kompanijos, aprūpinančios misijoje esančius per 100 tūkst. karių, tad Lietuvos verslininkai gali su jomis ieškoti partnerystės galimybių.

Pasaulyje iš viso veikia 58 diplomatinės Lietuvos atstovybės.

ELTA

TAIKOS PASITARIMAI VAŠINGTONE

Izraeliečiai ir palestiniečiai gali nustebinti pasaulį ir sudaryti taikos sutartį, kuri užbaigs dešimtmečius trunkantį konfliktą.

Tai rugpjūčio 22 d. pareiškė Izraelio ministras pirmininkas Benjaminas Netanyahu, praneša naujienų agentūra „Interfax”.

Anot Izraelio premjero, abi šalys turi daryti nuolaidų. B. Netanyahu taip pat pareiškė, kad dvišalės derybos bus vykdomos laikantis trijų principų. Pirmiausia, reikia pasirašyti susitarimą saugumo srityje. Antra, palestiniečiai turi pripažinti Izraelio valstybę. Ir trečia, palestiniečių valstybė turi būti

demilitarizuota. „Izraeliečių ir palestiniečių susitarimas reikštų konflikto pabaigą”, – sakė Izraelio vyriausybės vadovas.

JAV valstybės sekretorė Hillary Clinton anksčiau yra sakiusi, kad tiesioginės izraeliečių ir palestiniečių derybos dėl Artimųjų Rytų konflikto sureguliuavimo įvyks Vašingtone rugsėjo 2 d.

Derybose dalyvaus JAV prez. Barack Obama, kuris rugsėjo 1 d. susitiks su B. Netanyahu, Palestinos nacionalinės administracijos vadovu Mahmoudu Abbasu, Egipto prezidentu Hosniu Mubaraku bei Jordanijos karaliumi Abdullah II.

ELTA

PRANCŪZIJA PALANKI IRANUI

Prancūzijos prezidentas Nicol Sarkozy palankiai įvertino Irano pirmosios branduolinės jėgainės paleidimą. Jis pareiškė, kad Prancūzija remia Irano siekį plėtoti branduolinę pramonę taikiems tikslams, tačiau tik tuo atveju, jei šalis paklus tarptautinėms normoms.

„Prancūzija palankiai verti-

na Bušyro branduolinės jėgainės paleidimą, kai kurą elektrinei tiekia Rusija”, – teigė N. Sarkozy.

Teheranas tvirtina vykdančią taikią branduolinę programą, nors Vakarai įtaria, kad šalies atominė programa vykdoma kariniams tikslams – masinio naikinimo ginklo gamybai.

Gruzija rugpjūčio 20 d. išsiuntė Jungtinėms Tautoms pareiškimą, kuriame kaltina Rusiją paliaubų sutarčių pažeidimu. „Praėjus dvejiems metams po to, kai buvo pasirašyta karo veiksmų nutraukimo sutartis,

Rusija vis dar ignoruoja šią sutartį ir nesiliauja pažeidinėjusi beveik visų susitarimo sąlygų”, – teigiama pareiškimė. „Rusijos pajėgos okupavo teritorijas už konflikto zonos”, – taip pat nurodoma pareiškimė.

ELTA

ŽINIOS IŠ VILNIAUS

Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė teigė, kad valstybinės našlių rentos Kristinai Brazauskienei skyrimo klausimas yra sprendžiamas laikantis įstatymų. „Tai yra numatyta Prezidento įstatyme. Visame pasaulyje tai yra praktikuojama, ir mes laikomės savo įstatymų“, – teigė D. Grybauskaitė žurnalistams.

Prezidento Algirdo Mykolo Brazausko našlė K. Brazauskienė valstybinės rentos yra paprašiusi Vyriausybės. K. Brazauskienei yra leista gyventi Prezidento rezidencijoje Turniškėse. A. M. Brazauskas po sunkios ligos mirė birželio 26 dieną. Prezidentė sakė nespekuliuosianti tema, kaip reikėtų įamžinti pirmojo atkurtos nepriklausomos Lietuvos valstybės vadovo atminimą. Tam yra sukurta speciali komisija. „Nespekuliuosiu. Tam yra komisija. Vyriausybė ir Prezidentūra dalyvaus diskusijose. Bus metinės, reikės galvoti, kaip įamžinti Antakalnio kapinėse. O visa kita tai nėra Prezidentės prerogatyva, tai turi spręsti tauta ir sukurta komisija“, – sakė D. Grybauskaitė.

Šių metų pradžioje Lietuvoje gyveno 3,329 mln. žmonių, arba 20,9 tūkst. mažiau negu 2009-ųjų pradžioje. Statistikos departamento duomenimis, dėl neigiamos natūralios kaitos 2009 metais gyventojų skaičius sumažėjo 5,4 tūkstančiais. Per praėjusius metus kaimų gyventojų sumažėjo 9,8 tūkst., miesto - 11 tūkstančiais. 2010 metų pradžioje Lietuvos kaime gyveno per 1 mln. žmonių.

Vidutinė tikėtina vyrų gyvenimo trukmė 2009 metais buvo kiek ilgesnė nei ankstesniais metais - 67,4 metai (2008-aisiais buvo 66,3), moterų taip pat - 78,7 metų (2008-aisiais - 77,2 metai). Be to, Lietuvos gyventojai senėja. Vidutinis šalies gyventojų amžius 2000 metų pradžioje buvo 36,7 metų, o 2010-ųjų pradžioje - 39,4 metų.

Statistikos departamentas skelbia, kad šiemet Vilniaus apskrityje žmonių kiek padaugėjo - metų pradžioje apskrityje buvo 850,3 tūkst. gyventojų, arba 500 daugiau negu prieš metus. Natūrali gyventojų kaita - skirtumas tarp gimusiųjų ir mirusiųjų skaičiaus - 2009 metais Vilniaus apskrityje tapo teigiama (gyventojų prieaugis 574), pernai ji buvo neigiama. Pernai Vilniaus apskrityje gimė 10,6 tūkst. kūdikių - 800 daugiau nei 2008-aisiais.

Prezidentės Dalios Grybauskaitės iniciatyva parengtos ir Seime registruojamos Baudžiamojo kodekso pataisos, sudarysiančios realias galimybes konfiskuoti visą nusikalstamais būdais įgytą turtą. „Išplėstinis konfiskavimas - visiškai nauja ir efektyvi priemonė kovai su korupciniais ir ekonominiais nusikaltimais. Jis sukurs patikimą teisinę prielaidą konfiskuoti visą nusikalstamais būdais sukauptą turtą, kad ir kaip išradingai jis būtų paslėptas. Suteikę teisėsaugai veiksmingą ginklą, reikalausime ir realaus rezultato“, - sakė prezidentė.

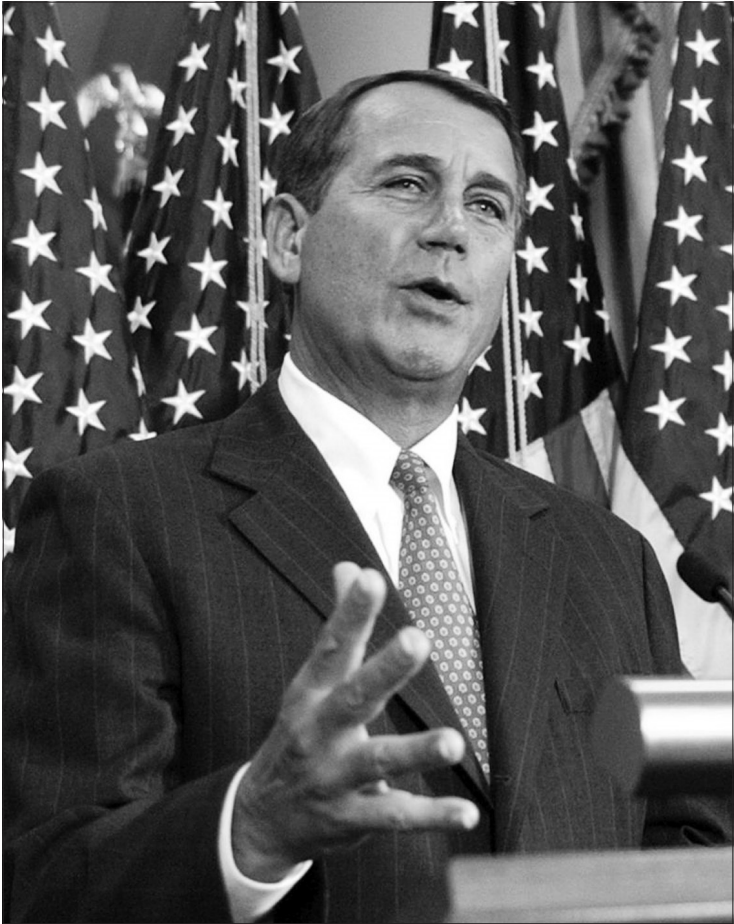
Lietuvos kriminalinės policijos biuro nusikaltimų tyrimo 3-ioji valdyba informavo, kad vadovaujantis Baudžiamojo proceso kodeksu dėl Valstybiniame Jaunimo teatre neekonomiškai vykdytos pastatų rekonstrukcijos, 2010 m. rugpjūčio 26 d. pradėtas ikiteisminis tyrimas pagal Baudžiamojo kodekso 184 str. „Turto iššvaistymas“ 2 dalį ir 229 straipsnį „Tarnybos pareigų neatlikimas“. Kaip primena Ekspertai.eu, Valstybinis Jaunimo teatras buvo vienas svarbiausių nacionalinės programos „Vilnius - Europos kultūros sostinės 2009“ (VEKS) infrastruktūrinių objektų.

Per VEKS programą Vyriausybė Jaunimo teatro rekonstrukcijos darbams buvo numaciusi daugiau negu 10 milijonų litų. Valstybės kontrolė (VK), apibendrinusi Kultūros ministerijoje (KM) atlikto 2009-ųjų finansinio ir teisėtumo audito rezultatus konstatavo, kad Valstybinis jaunimo teatras ir Valstybinis simfoninis orkestras neekonomiškai naudojo valstybės lėšas, o įgyvendinant ministerijos finansuojamus tęstinius projektus būta pažeidimų. Pavyzdžiui, rekonstruojamas Valstybinis jaunimo teatras kėdes pirko po 535 litus.

Lietuvai kol kas nesiseka siekti išsikeltos tikslo, kad 2012 metais mokymosi visą gyvenimą lygis pasiektų 15 procentų. Iki 2003-2012 metų Valstybinėje švietimo strategijoje numatytų 15 proc. Lietuva pagal 2009 metų duomenis atsilieka daugiau kaip tris kartus - šis rodiklis Lietuvoje pernai siekė 4,5 procento. Pasak Švietimo ir mokslo ministerijos metinio pranešimo, ES šalyse vidutiniškai mokymosi visą gyvenimą lygis siekia 9,5 procento.

Baltijos ir Šiaurės šalių diplomatijos vadovai sutarė Afganistane būti tiek, kiek reikės, ir apie pasitraukimo datas nekalbėti, Eltai teigė Lietuvos užsienio reikalų ministras Audronius Ažubalis. Apie dalyvavimą misijoje Afganistane kalbėta penktadienį Rygoje vykusiame Lietuvos, Latvijos, Estijos, Švedijos, Suomijos, Danijos, Norvegijos ir Islandijos (NB8) diplomatijos vadovų susitikime.

LRT, ELTA, LR URM, LRV

JAV Atstovų rūmų narys John A. Boehner iš Ohio valstijos, kalbėdamas Clevelande ekonominiais klausimais, patarė prezidentui B. Obamai pakeisti du jo svarbiausius patarėjus tokiais, kurie tikrai supranta šio meto pasaulinę ekonomijos krizę. John A. Boehner, jei respublikonai rudenį laimėtų rinkimus, būtų JAV Atstovų rūmų vyriausias pareigūnas (*angl. House Speaker*). **AP**

„BRANGIAUSIAS ES NARYS“

Nors Izraelis laikomas privilegijuotu ES partneriu, jis reguliariai naikina Europos finansuojamos infrastruktūros objektus Palestinoje.

Kodėl Europa nereikalauja kompensacijų, klausia vienas populiariausių Ispanijos kairysis dienraštis „*Público*“.

Po Izraelio operacijos „Išlydytas švinas“ 2009 metais iš Al Karameho vaikų namų Gazoje liko tik griuvėsiai. Per oro antskrydį sugriauti vaikų namai Europos Sąjungai (ES) kainavo 200 tūkst. eurų, čia gyveno apie 50 našlaičių.

Šie vaikų namai, skelbia „*Público*“, yra 1 iš 78 ES lėšomis finansuotų objektų, kuriuos sugriovė Izraelio kariuomenė per pastarąjį dešimtmetį. Pasak Europos Komisijos ataskaitos, Izraelio kariškiai pridarė nuostolių už 79,5 mln. eurų (vertinant nuosekliai). Vien Ispanija Palestinoje vystė 8 projektus, kurių apytikslė vertė 33 mln. eurų.

Nuo 2000 metų Izraelio vyriausybė pradėjo kampaniją, kurios metu naikinama Palestinos infrastruktūra: oro uostai, keliai, tiltai, elektrinės, vandens valymo įrenginiai, ligoninės, sandėliai, šiltnamiai ir pan.

Pelninga partnerystė

Nors Izraelis sistemingai griauja ES projektus, tai jam nesukludė susitarti dėl labai pelningo susitarimo su Europa. „Šis Asociacinis susitarimas (*angl. Association agreement*) suteikia Izraeliui daugybę svarbių privalumų santykiuose su ES, kalbant tiek politiniais

terminais, tiek ekonominiais“, – cituojamas Izraelio užsienio reikalų ministras.

Europa – didžiausia Izraelio eksporto partnerė. Be to, Izraelis, tarpininkaujant Europos investicijų bankui, nusipirko žemės ūkio produkcijos pramonės už 637 milijonus. Vien praeitais metais 25 milijonai buvo suteikti Izraeliui pastatyti gėlo vandens įmonę Haderoje, šiauriniame Tel Avive. Dar 120 milijonai jau buvo investuoti 2007 metais.

ES pasyvumas

Kaip teigia Ispanijos dienraštyje, Europa vis dar neišdrišo paprašyti kompensacijos dėl jos finansuotų objektų sugriovimo Palestinoje. „Projektai, kuriuos finansavo ES, teisėtai priklauso Palestinos autonomijai ir mes nežinome, kokia jų būklė“, – atsakydama į europarlamentarų klausimus 2009 metų kovą teigė Benita Ferrero-Waldner, dabar jau buvusi eurokomisarė atsakinga už Europos diplomatiją.

Europos pasyvumą kritikuoja ir daugelis NVO. „Problema ta, kad ES nenori būti vienintelė, kuriai tektų mokėti už taikos procesą, o mediatoriaus vaidmuo jau seniai suteiktas Jungtinėms Valstijoms“, – Brigitte Herremans, Artimųjų Rytų specialistė iš Belgijos nevyriausybinių organizacijos „Broederlijk Denle“, sakė „*Público*“.

„Be to, Europa nenori prarasti visos savo įtakos – o taip atsitiktų, jei Izraelis pradėtų

GERIAU KARIŲ IŠ AFGANISTANO KITA LIEPĄ NEIŠVESTI

JAV generolas J. Conway išpėja Baracką Obamą, kad pajėgų išvedimo iš Afganistano planas „suteikia vilties Talibanui“.

Kaip praneša *BBC*, JAV kariuomenės generolas Jamesas Conway, kuris vadovauja JAV laivyno kariams, teigia, kad karių išvedimo data „naudinga Talibanui“. Anot J. Conway, JAV pajėgos pietų Afganistane greičiausiai ten turės pasilikti dar kelerius metus.

Manoma, kad generolo komentarai paskatins diskusijas dėl JAV strategijos Afganistane ir B. Obamos paskelbtos karių išvedimo datos 2011 metų liepą.

JAV administracijos pareigūnai teigia nesantys nustebinti tokių generolo komentarų. Jis, anot žurnalistų, turi laivyno pareigūnams būdingo stačiokiškumo ir jau rengiasi į pensiją.

Generolas, kuris ką tik sugrįžo iš Afganistano, mano, kad pajėgų išvedimo data gali Talibanui pasiųsti klaidingą signalą, kad JAV karą nutraukia.

„Kai kuriais atvejais karių išvedimo data mūsų priešams suteikia vilties. Manome, kad jie pagalvos, jog „priešintis liko visai nedaug“. Nuoširdžiai manau, kad prireiks kelerių metų, kad pajėgų pasitraukimas iš Afganistano vyktų sklandžiai“, – sakė generolas.

VATIKANAS PASVEIKINO MUSULMONUS SU PASNINKO MĖNESIO RAMADANO PABAIGA

Vatikanas, rugpjūčio 27 d. (LRT). Vatikanas ragina musulmonus ir krikščionis kartu siekti, kad būtų užtikrintos žmogaus teisės visiems, nepriklausomai nuo religinių pažiūrų ar etninės grupės.

Toks kreipimasis paskelbtas penktadienį Popiežiškos tarpreliginio dialogo tarybos laiške. Vatikanas jį skelbia su sveikinimais musulmonams jų švento mėnesio Ramadano pabaigos proga.

Dabartiniame laiške Vatikanas tikisi, kad dialogas ir švietimas padės pastangoms pasipriešinti smurtui, kylančiam tarp žmonių, išpažįstančių skirtingas religijas.

būti spaudžiamas“, – priduria ekspertė.

Brangiausias ES projektas, kurį sunaikino Izraelio kariuomenė, yra Rafos oro uostas Gazos ruožo pietvakariuose. Pirmiausia Izraelio kariniai lėktuvai subombardavo šį objektą, o vėliau čia buvo atsiųsti ir Izraelio buldozeriai.

LIETUVIŲ TAUTINĖS MINTIES LAIKRAŠTIS
THE LITHUANIAN NATIONAL NEWSPAPER

DIRVA

TEL. (216) 531-8150
FAX (216) 531-8428
E-mail: dirva@ix.netcom.com

P.O. BOX 19010 CLEVELAND, OHIO 44119-0010
19807 CHEROKEE AVENUE • CLEVELAND, OHIO • 44119

Leidžia Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo Draugija „Viltis“, Inc.

Algirdas V. Matulionis, Pirmininkas / President

Vytautas Radžius, Redaktorius / Editor
2713 West 71st St, Chicago, IL 60629-2005

Gediminas Markevičius, maketavimas

DIRVA (UPS 157-580)

Postmaster: Send address changes to DIRVA
19807 Cherokee Ave. Cleveland, OH. 44119-0010

Periodicals postage paid at Cleveland, Ohio and additional mailing offices.
Published bi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Assn.
VILTIS, INC. - Subscription per year - \$55.00, first class - \$78. Single copy - \$1.00. Air mail overseas - \$130.00.

Prenumerata metams - \$55.00, pusei metų - \$40.00, pirma klase - \$78.
Oro paštu į užsienį metams - \$130.00. Atskiro numerio kaina - \$1.00.
Straipsniai, pasirašyti pavarde, inicialais ar slapyvardžiu ne visada išreiškia redakcijos nuomonę. Nespausdinti straipsniai grąžinami, tik autoriui prašant. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Nepasirašytų rašinių nespausdiname.

SUPLANUOTAS PASIDALINIMAS – KARO PRADŽIA

Pasauliui buvo skelbiama, kad Molotovo-Ribbentropo paktas yra Nepuolimo sutartis tarp Sovietų Sąjungos ir Vokietijos reikalinga pasaulio taikai.

Tačiau buvo politikų, kurie tuo netikėjo – jiems buvo aišku, jog tai paktas užpulti Lenkiją. Pabaltijo valstybių užgrobimo planas tuo metu nebuvo žinomas, nes tai buvo laikoma didžiausioje paslapytje. Kadangi Anglija ir Prancūzija, po Austrijos, Čekoslovakijos ir Klaipėdos užėmimo, paskelbė, kad tuo atveju, jeigu Lenkija bus užpulta, Anglija ir Prancūzija pasižada ją ginti.

Stalinas po to pakto pasirašymo laukė, kada Fiureris pradės karą. 1939 m. rugpjūčio pabaigoje prie Lenkijos sienos Hitleris buvo sutraukęs 57 pėstininkų divizijas, 9 šarvuočių divizijas ir 6500 to meto modernius karo lėktuvus.

Lenkija buvo pasirengusi karui su 30 pėstininkų divizijų, 11 kavalerijų brigadų, 12 artilerijų pulkų, viena šarvuočių divizija ir maždaug 1000 lėktuvų. Bet lenkų apsiginklavimas neprilygo vokiečių kariams. Vermachtas jau turėjo naujus tankus, dar nežinomas kitoms Europos karinėms jėgoms.

Kad išvengus karo su Anglija ir Prancūzija, savo kariškių patariamais, Hitleris sutiko, jog švedų diplomatas B. Dahlerus praneštų Anglijos vyriausybei, kad Vokietija norėtų draugiškos sutarties su Anglija. Po to Anglijos Užsienio reikalų ministras Halifax paskambino į Varšuvą savo ambasada, kad Lenkijos Užsienio reikalų ministras Beck įgaliotų Anglijos Vyriausybę painformuoti Hitlerį, kad „Lenkija yra pasiruošusi eiti į tiesiogines diskusijas su Vokietija“. Tai Beck ir padarė – Anglija 1939 m. rugpjūčio 28 d. pranešė Berlynui.

Hitleris, pasitaręs su maršalu Goering ir ministru Ribbentrop, davė sutikimą su sąlyga, kad Anglija paveikia Lenkiją atsiųsti specialų atstovą į Berlyną deryboms su Vokietija su igaliojimais pasirašyti šešis susitarimus, kuriuos Lenkijai perteikė švedų diplomatas. Atstovas privalo atvykti į Berlyną ne vėliau kaip 1939 m. rugpjūčio 30 d.

Anglijos ambasadorius Vokietijai perdavė Fiurerio pranešimą Lenkijos ambasadoriui Berlyne, pabrėždamas nedelsiant pranešti Varšuvos vyriausybei, kad ji tuoj siųstų savo atstovą pasirašyti susitarimą su Vokietija. Tie šeši punktai buvo:

1. Vokietija nori draugiško pakto su Anglija,
2. Anglija padeda atgauti Vokietijai Dancigą ir koridorių į jį, bet Lenkija gaus laisvą zoną Dancigo uoste ir pasilaikyti Gdynę ir koridorių į ją.
3. Vokietija garantuos naujas Lenkijos sienas.
4. Vokietija turi atgauti savo kolonijas, arba lygų pakaitalą joms.
5. Lenkijoje turi būti duota garantija vokiečių mažumai veikti.
6. Vokietija pasižada ginti Anglijos imperiją.

Ši šešių punktų planą švedas Dahlerus nuvežė rugpjūčio 27 d. į Londoną.

Tačiau rugpjūčio 30 d., 10 val. ryto, Anglijos ambasadorius Varšuvoje pranešė savo Vyriausybei, kad Lenkijos Vyriausybė nerodo jokio noro siųsti Užsienio reikalų ministrą Beck į Berlyną deryboms su Hitlerio pasiūlymu pasirašyti padiktuo-

BALTIJOS KELIAS NEGALĖJO NEĮVYKTI

Vilnius, rugpjūčio 23 d. (lrt.lt ir bernardinai.lt). Atkuriamojo Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis įsitikinęs, kad Baltijos kelias negalėjo neįvykti, nes tuometiniai Sovietų Sąjungos vadovai vargu ar būtų išdrįsę siųsti kariškius jį slopinti. „Ne ta jau buvo dvasia ir galimybės, net ir tu, kurie norėjo tą kelią sustabdyti“, – LTV laidoje „Labas rytas“ teigė prof. V. Landsbergis.

Baltijos kelio dieną jis linkėjo nustoti save menkinus ir prisiminti didžiąsias „istorijos akimirkas, kurių dėka ir laikomės“.

Prisiminkite, kas vyko prieš daugiau nei dvidešimt metų, kai Molotovo-Ribbetroppo paktas tapo žinomas plačiau?

Vokietijos kancleris Helmut Kohl 1989-ųjų metų rugsėjo pirmą dieną Bundestage, minint Antrojo pasaulinio karo pradžią, kalbėjo apie tikrąją karo pradžią, pavadindamas tuometinį nacių Vokietijos ir Sovietų Sąjungos nepuolimo sutartį Hitlerio ir Stalino paktu. Mes iki šiol dar neteisingame vadiname, sakome Molotovo-Ribbentropo paktas. Iš tikrųjų tai buvo Hitlerio ir Stalino paktas.

Tai buvo ciniško dviejų diktatūrų susižaidimo produktas, *zusammenspiel*. Viena iš jų žlugo savo pačios susikurtame pragare, o Sovietų Sąjunga,

praėjus 36 metams po Stalino mirties, stovi su naujojo mąstymo ženklų, skausmingo, savikritiško pasitikrinimo proceso vidury. Taip matė H. Kohl ir Vokietija visus šiuo dalykus 1989 metais. Praėjo dar 21 metai, o dabartinė Rusija tebestovi stovi su naujojo mąstymo ženklų, skausmingo, savikritiško pasitikrinimo proceso viduryje.

Kas Jums asmeniškai įsimintiniausia ilgame Lietuvos kelyje į laisvę?

Labai daug dalykų. Pirmiausia tai laisvės netekimas – nelaisvė, po dviejų diktatūrų ciniško susižaidimo ir įvairios pasipriešinimo formos. Jų būta visokių. Buvo Birželio sukilimas, buvo pogrindis, buvo ginkluotasis pasipriešinimas.

Kaip mes teisiškai įvertinome – Lietuvos savanorių kariuomenė, dešimt metų po Antrojo pasaulinio karo kariavusi su Sovietų Sąjunga kaip

tą sutartį ir kad lenkai pasiruošę kovoti ir žūti, negu priimti žemiausią paniekinimą.

Anglijos ambasadorius rugpjūčio 30-31 vidurnakty atvyko pas Ribbentrop ir pranešė Lenkijos nutarimą. Ribbentrop pasakė piktą kaltinimo kalbą prieš Lenkiją, o amb. Henderson gynė Lenkiją ir išeidamas paprašė tos kalbos teksto, bet Ribbentrop nedavė.

Hitleris 1939 m. rugsėjo 1 d., 4:45 val. ryto duoda įsakymą vokiečių kariams pradėti karą prieš Lenkiją. Savo kalboje tautai jis apkaltino Lenkiją už vengimą priimti taikingą sprendimą. Kaip ir buvo pažadėję, Anglija ir Prancūzija ištesėjo savo žodį ir paskelbė karą Vokietijai.

Vokietijos-Lenkijos karas tapo pasauliniu ir Stalinas su Molotov trynė rankas įvilioję Hitlerį, savo sąjungininką, į mirtinus spąstus.

Lenkijos aviacija per 48 valandas buvo sunaikinta. Šeštą karo dieną Krokuvą buvo užimta, Lenkijos Vyriausybė iš Varšuvos pasitraukė į Liubliną. Aštuntą karo dieną vokiečiai pasiekė Varšuvą.

Laikydamiesi Molotov-Ribbentrop pakto, po trijų rusų paraginimų, ir paaiškėjus, kad Vokietija nugalėjo Lenkiją, rugsėjo 17 dieną ir Sovietų Sąjunga užpuola Lenkiją iš rytų. Tačiau Stalinas, kad nusišlėptų, kad jis yra Antrojo pasaulinio karo sukėlėjas sąjungininkas, paskelbia, kad Raudonoji armija buvo pasiųsta „išvaduoti“ Lenkijos pavergtas Baltarusijos ir Ukrainos žemes. Stalinas sąmoningai delsė pulti Lenkiją ir dėl to Hitleris net 3 kartus įteikė įspėjimus dėl nesilaikymo Molotov-Ribbentrop pakto. Sovietai prieš Vakarus vaidino, kad jie yra neutralūs ir nieko bendro neturi dėl karo su Lenkija.

Kadangi Vakarai nežinojo apie slaptuosius protokolus ir Rytų Europos padalinimo planą, tai Sovietų Sąjunga iš Kremliaus Lenkijos užpuolimo dieną išsiuntinėjo visoms Vakarų valstybėms pareiškimus, kad nieko bendro neturi su karu Lenkijoje ir kad ji tik išlaisvina lenkų pavergtus baltarusius ir ukrainiečius, ir laikosi neutralumo politikos. Šis Sovietų „neutralumo“ pareiškimas buvo įteiktas visiems užsienio valstybių ambasadoriams Maskvoje, įskaitant ir Lenkijos ambasadorių, rugsėjo 16 dieną, o kitą rytą, rugsėjo 17 d., Raudonoji armija užpuolė Lenkiją.

Ši melo politika tęsiama ir šiandien.

(Pasinaudota Fragen an die deutsche Geschichte - German Bundestag Press inf.)

S. Tūbėnas

okupante. Galų gale Hitlerio-Stalino pakto minėjimas. Baltijos kelias išaugo iš šių pasipriešinimo formų.

Protestas prie Mickevičiaus paminklo, dešimčių tūkstančių žmonių suvažiavimas į Vingio parką, didžiausia pasaulyje tarptautinė manifestacija – Baltijos kelias, vėliau mūsų atskirties nuo Europos blokados pralaužimas, liepsnojantis Baltijos kelias, kuris sutapo su puču Maskvoje ir Sovietų Sąjungos žlugimu – buvo nuoseklus judėjimas laisvės link. Pati idėja užkurti laužus ant piliakalnių, kaip senovės ženklą, kad „priešas eina“, buvo reikšminga. O priešas iš tikrųjų „ėjo“. Žudydamas mūsų pareigūnus pasienyje ir niekas nežinojo, kas bus kitą dieną.

Praėjusiais metais sakėte, kad, nepaisant juodomis spalvomis Lietuvos gyvenimą piešiančios žiniasklaidos, kasdienio verkimo, yra ir geros nuotaikos, optimizmo, atsigavimo ženklų.

Tokia nuotaika juntama, pasireiškia tam tikromis progomis. Vėlgi – tai kažkoks psichologinis, kultūrinis fenomenas. Manau, kad ir šiandien Lietuvoje bus pakili nuotaika. Šiandien mes susivokiame, kad esame šio to verti. Juk mes padarėme didžiulį dalyką. O kasdienybėje esame linkę save menkinti, niekinti, ne tik save ir savo šalį braukti iš pageidautinų gyventi vietų ir panašiai. Kai sakau „mes“, turiu tam tikrą dalį žmonių, pasiduodančių depresyviams pesimizmui. Taigi esame dvilypiai. Tačiau šiandien, manau, bus pakilu.

Jeigu ne Baltijos kelias, kas būtų buvę vietoje jo?

Koks nors renginys būtų buvęs, nes jie vyko nesulaikomai. Iš esmės Baltijos kelias negalėjo neįvykti. Ir niekas nebūtų galėjęs jam sutrukdyti. Vargu ar Sovietų Sąjungos vadovybė būtų išdrįsusi siųsti kariuomenę. Ne ta jau buvo dvasia ir galimybės, net ir tu, kurie norėjo tą kelią sustabdyti.

Sovietizavimą esate pavadinęs „kultūros genocidu“. Panašu, kad jam atsispyrėme...

Kultūros genocido pasekmės tebėra jaučiamos. Kaip suprasti šią savoką? Jį vykdytųjų uždavinys buvo aiškus. Sovietizuoti, kol išnyks tautos. Kaip žinoma, buvo skelbiama viena sovietų tauta. Jos kultūra turėjo būti sovietiskai rusiška. Net žalojant ir pačią rusų kultūrą. Žinoma, kad kiekvienas kultūrinio savitumo pasireiškimas buvo slopinamas. Kaip atsakas į tai

(Nukelta į 5 psl.)

KAM LIETUVOJE GYVENTI BLOGA

Rimvydas Valatka

Vietoj kietų sudoku - dar kietesnė užduotis viso pasaulio rebusų mėgėjams: per valandą raskite šalį, kurioje 108 vietų 5 žvaigždučių viešbučio didžiausio akcijų paketo savininkei, važinėjančiai „Lexus” visureigiu, būtų skiriama 6960 Lt mėnesinė prezidento našlės renta.

Renta A.Brazausko našlei Kristinai? Prastas humoras? Ar landzbergininkų paleistas šmeižtas? Valstybės rentininkė, kuri važinėja „Lexus” ir turi 16 aukštų viešbutį, - kažkas neįmanoma net visko mačiusioje Lietuvoje. To dar nėra. Bet greit bus. Taigi, niekas nieko nešmeižė. Ir net mirusio prezidento šalininkus supykde katalikų vyskupai niekuo čia dėti.

Abi mūsų informacijų agentūros kukliai - daug kukliau nei apie daug mažesnę rentą kokiam iš diplomatinės tarnybos dėl politinių užgaidų išgrūstam Kovo 11-osios akto signatarui - pranešė, kad K.Brazauskienė paprašė prezidento našlės rentos.

Tauta aiškiai susigėdo, o gėdydamasi kukliai nudelbė akis. **Net komunistų kritikai prikando liežuvį. Velionio prezidento našlė, pasirodo, neturi iš ko gyventi.** Jokių pajamų - anei džipo, anei draugystės, anei „Crowne Plaza” pyragėlio - nepaliko garsus velionis vyras, nieko neužgyveno pati?

Bet visi juk žino, kad, švelniai kalbant, viešbutis „Draugystė” buvo privatizuotas labai lengvatinėmis sąlygomis, cyptelėjo keli nedorėliai. Tyliai. Mat negražu pas mus skaičiuoti svetimus pinigus. Taip, bet prezidento našlės renta – ne privati, o iš visų dirbančiųjų kišenių. Taigi, gražu negražu, o šį tą palyginti galima.

Spaudoje ne kartą šmėsčiojo skaičiai, kad ponios Kristinos turimų viešbučio akcijų vertė siekia 10 mln. litų, kad eidama į Vilniaus savivaldybės tarybą ji yra

deklaravusi nuo 2 mln. iki 3,5 mln. litų nuosavo turto. Kad į „Crowne Plaza Vilnius” virtusią „Draugystę” investuota 26 mln. litų.

Žinoma, dabar krizė, nekilnojamojo turto vertė smuko, galimų pirkėjų sumažėjo. Ir vis dėlto - parduok viešbutį bent už tiek, už kiek įsigijai iš valstybės, ir per barzdą varvės, ir burnoj užteks - dviem, o tai ir trims žmogaus gyvenimams bus per akis.

Ypač taupiam žmogui. O tai, kad ponia Kristina yra labai taupi, byloja 2009-ųjų vasario 15-ąją vieno moterų žurnalo jos šešiasdešimtmečio proga išspausdinto interviu antraštė - „Visą gyvenimą taupiau”. „Anūkėle, žmogui daug nereikia: kiek pakasei, tiek palesei”, - kartodavo mažajai Kristinai močiutė. Išlydžiusi reporterę savo senelės išmintimi, ponia Kristina kalė geležį: „Nemėgstu šokolado, tortų, pyragų, gardžiausi man lietuviški lašinukai, kurie nebrangūs ir kurių daug nesuvalgysi.” Tai jau taip su tais lietuviškais lašiniais: pakasei šešupę, iškasei draugystę, ar daug čia žmogui reikia.

O čia jau visiems mums, papildomo kilogramo nešiotojams, reikėtų įsiklausyti į būsimosios rentininkės moterų žurnalui perteiktą išmintį: „Žmonės verkia, kad dėl krizės tenka veržtis diržus, tačiau manau, kad ir man, ir daugeliui Lietuvos žmonių nepakenktų numesti svorio.”

Štai kur atsakymas į amžinų mūsų klausimus, ką daryti ir kas kaltas.

Bet ir vėl - jei jau šitaip, jei jau geriau būtų numesti svorį ir dar „gaila mažas pajamas gaunančių žmonių, kurie neišgali susimokėti už elektrą ir šildymą”, ir „vaikučių, kurių akys blizga, kurie daug nori”, ir „mamų, kurios negali” (ašaras spaudžiantys ponios Kristinos pasažai iš vis to paties jubiliejinio interviu), kam, po galais, tuomet ta naš-

lės renta? Kam kišti ranką į biudžetą, jei žmogui reikia tik tiek, kiek pakasei?

K.Brazauskienė patvirtino liepos 23-iąją atsisakiusi pareigų viešbutyje „Crowne Plaza Vilnius”. Padarė tai specialiai. Kad liktų be „draudžiamųjų pajamų”, kurios neleistų gauti rentos. Ką gi, žmogus, net jei tai prezidento našlė, yra silpnas ir prieštaringas. Bet valstybė? Kaip su ja? Ar ji tokia pat silpna kaip ir mes?

Oi, ne visada. Bedarbė šiaulietė apstulbo, gavusi Darbo biržos pranešimą, kad ji išbraukta iš pašalpos gavėjų sąrašų, nes už kaime iš tėvų paveldėtą hektarą žemės kasmet gaunanti net 70 litų „pajamų”. Jos likimo broliai gali netekti bedarbio pašalpos, jei neatsilieps į kelis darbo biržos darbuotojo telefono skambučius ir neprisistatys iškviesti, nes, pavyzdžiui, bus išvykę į kaimą (ten bent bulvių yra) pas senus tėvus, o mobilusis telefonas tapo per didele prabanga.

Įdomių paralelių galima išvesti žvelgiant į valstybės ir piliečio santykius.

Prisidūrė senutė litą kitą prie pensijos - uogaudama, grybaudama ar gėles per Vėlines pardavinėdama - ir iškart tapo Mokesčių inspekcijos bei „Sodros” priešu, kurio pensiją reikia tuoj pat „išbuožinti”.

Sunku patikėti, bet faktas - du litai, pensininkės gauti už gėlių puokštelę, 100 litų honoraras vaiką auginančiai dailininkei ar aktorei, mūsų valstybei atrodo daug didesnis turtas nei didelis viešbutis, nes pati valstybė 6960 Lt rentą kas mėnesį perves į auksinę banko kortelę prezidentinėje rezidencijoje gyvenančiai poniai, kuri laksto „Lexus” visureigiu, suryjančiu po 16 litrų degalų 100 kilometrų, ir kuri yra 16 aukštų viešbučio savininkė.

Bet juk pasakyta - kiek pakasei, tiek palesei: gėlių puokštelę pardavusiai pensininkei Lietuvoje gyventi yra gera, didelio viešbučio savininkei - bloga.

lrytas.lt

PRELATO PAREIŠKIMAS

Vilnius, rugpjūčio 23 d. (delfi.lt). Aiškindamas, kad jau „laikas pasakyti tiesą į akis”, pirmadienį prie poeto Adomo Mickevičiaus paminklo minint 23-iasias pirmojo mitingo, viešai pasmerkusio Molotovo – Ribentropo paklą, metines, monsinjoras, disidentas Alfonsas Svarinskas negailėjo karčių žodžių praėjusį mėnesį mirusiam prezidentui Algirdui Brazauskui, jo našlei ir bendražygiams. A.Svarinsko nuomone, profesoriaus Vytauto Landsbergio darbai priskiriami A. Brazauskui ir iš jo daromas šventasis.

A.Svarinsko teigimu, Lietuvoje įsigalėjo bolševikų patvirtintas suskirstymas į „elitą” ir „megžtasias beretes”, arba „runkelius”. „Mes nesame runkeliai. Esame lietuvių tautos sūnūs, dukros, bet va, nelaimė, kad per okupaciją buvome labai sužeisti ir per ilgai miegojome. Toliau miegot nebėra ko”, - į susirinkusius kreipėsi monsinjoras. A.Svarinskas piktinosi, kad neseniai „kompartija” sudarė naują Česlovo Jursėno vadovaujamą komitetą A. Brazausko atminimo įamžinimui. „Ir va štai kažkokie pustuščiai Kaišiadorys pasakė, kad reikia Kaišiadoris pavadinti Brazausko vardu. O kiti jau kuklesni – nebent gatvę, nebent aikštę ar ką panašaus”, - kalbėjo monsinjoras, aiškindamas, kad jau atėjo laikas pasakyti tiesą į akis.

„Labai gaila, kad čia nėra kompartijos vadų. O jie vieną kartą sužinotų, ką padarė ir Brazausko į šventuosius nestatytų – jie išžudė per 700 tūkst. Lietuvos gyventojų, arba juos ištremė, dalis suluošinti grįžo. Vien partizanų sunaikino 22,5 tūkst.”, - sakė disidentas.

A.Svarinskas priminė nepriklausomybės priešaušryje A. Brazausko pasakytus žodžius apie trispalvę – „kol kabės šitas *škurlius*, aš nekalbėsiu”. A.Svarinskas citavo A. Brazausko žodžius, kur jis neigiamai vertina nepriklau-

somos valstybės idėją, sovietų kariuomenės išvedimą.

„Taigi va – žmogus, peršamas į šventuosius, vėliavą vadiną škurliumi. Kodėl jie taip nori dabar tą šventąjį padaryt? Ogi, jeigu šventasis bus, tai jo šešėlyje visi nusikaltėliai galės nepastebėti būti. Taigi manau, kad nepavyks – anksčiau ar vėliau už kiekvieną auką neš arba prieš istoriją, arba prieš Dievą. Ir niekur nepabėgs – kraujas šaukia kraują”, - aiškino laisvės kovotojas.

Monsinjoras priminė A. Brazausko ir jo bendražygių atliktus įvairių įmonių privatizavimus, kuriais Lietuvai esą padaryti milijardiniai nuostoliai. „Lietuvos valdžia, nežinau, kaip ją pavadinti, po A. Brazausko mirties sugyventinei davė rūmus Turniškėse ir 6000 Lt algą. **O tikrai žmonai, kurią jis paliko ir laikė kaip vergę viename bute Vilniuje, ar ką nors davė?** Jeigu jai būtų davę, aš dar suprantu, bet va reikia atminti vieną kartą ir visados – kad Lietuvoje yra vienas prezidentas – tas, kuris valdo. O kiti yra buvę ir, juo labiau, jų meilužėms jokios negali būti paskolos, surinktos iš žmonių paskutinių kapeikų”, - susijaudinęs kalbėjo A. Svarinskas, ragindamas A. Brazauskienę kuo greičiau išsikraustyti iš Turniškių.

Šie jo žodžiai palydėti minios plojimais.

A.Svarinskui nepatinka ir tai, kad esą laikraščiuose viskas, ką padarė Aukščiausios Tarybos - Atkuriamojo Seimo pirmininkas prof. V. Landsbergis, priskiriama A. Brazauskui. „**O kada V. Landsbergis kvietė ginti Seimo, Brazausko nebuvo.** (...) Jis, matyt, sėdėjo prie telefono ir laukė skambučio, kad jau laikas užimti valdžią Lietuvoje”, - teigė monsinjoras. A.Svarinskas ragino „ponus komunistus” nemanyti, kad per 50 metų žmonėms atėmė protą. Jis melu vadino kalbas, kad Katedrą tikintiesiems grąžino A. Brazauskas – esą ją bolševikai atidavė dar 1956 m., tik Antanas Sniečkus bijojo jau mirusio Stalino ir katedros negražino, kol tai 1977 m. padarė Komunistų partijos Centro Komitetas. Jo manymu, Vyriausybė turi paskelbti, jog „gana komunistams griauti Lietuvą”. A.Svarinskas įtaria, kad tyliai einama į okupaciją.

„Jeigu nori, tegul važiuoja į Rusiją ir ką nori daro, o Lietuva yra lietuviams, ir griauti mes neleisime. Kiek sudėjome aukų, kiek heroizmo, o dabar turim ramiai sėdėti. Prisiekiu visų vardu, kad aš, kaip laisvės kovotojas, daugiau nebetylėsiu”, - kalbėjo monsinjoras, žadėdamas, kad jeigu reikės, kovoje ir numirs.

Šiuolaikiškas penkių žvaigždučių viešbutis „Crowne Plaza Vilnius”, priklauso vienam didžiausių pasaulio viešbučių tinklų „InterContinental Hotels Group”. Jis įsikūręs pačiame Vilniaus centre vos keli žingsniai nuo lankytinų miesto objektų ir visų vilniečių pamėgto Vingo parko, kuriame vyksta svarbiausi miesto ir šalies renginiai. Viešbutyje puikiai dera kokybiškos verslo paslaugos ir nuostabi virtuvė, tenkinanti net ir pačių reikliausių klientų poreikius. Puiki miesto panorama atsiveria iš vieno aukščiausių miesto pastatų. Keliaujantys svečiai lengvai pasieks tarptautinį Vilniaus oro uostą, geležinkelio ar autobusų stotis. Viešbučio savininkė – Kristina Brazauskienė. www.cpvilnius.com

Lenkijos prezidentas B. Komorowski su žmona Anna.

Reuters

SLAPTA ILSĖTIS PADĖJO IR LIETUVIŲ KALBA

Beveik slaptos Lenkijos prezidento ir jo šeimos atostogos Nidoje pavyko ir dėl to, jog svečias mokėjo lietuviškai, praneša „*Lietuvos rytas*”.

Lenkijos politikai pagyrė beveik slaptas savo šalies prezidento Bronislawo Komorowskio atostogas Nidoje, o kurorte kaimyninės valstybės vadovą matę lietuviai žavėjosi jo paprastumu.

Naujasis Lenkijos prezidentas B. Komorowskis, kurio abu tėvai Zygmuntas Leonas Komorowskis ir motina Jadwiga Komorowska yra kilę iš Lietuvos, atostogavo Nidoje. Kartu su kaimyninės valstybės vadovu poilsioavo jo žmona Anna. „Norėčiau čia dar kartą apsilankyti, kai baigsiu savo kadenciją”, – prisipažino B. Komorowskis po penkių Kuršių nerijoje praleistų dienų.

Lenkijos prezidentas su žmona ilsėjosi ne kokiame nors prabangiame kurorto viešbutyje, o trijų žvaigždučių poilsio namų „Nidos pušynas” viloje.

Čia apsigyvenę garbingi svečiai tiesiog susiliejo su kitų poilsiautojų minia.

„Kuršių nerijoje viešėje Komorowskiai niekuo neišsiskyrė iš kitų vasarotojų – deginosi, maudėsi Nidos paplūdimyje, važinėjo dviračių takais.

Manau, kad Nidoje poilsiavusio Lenkijos prezidento žmonės gatvėse net neatpažino”, – sakė Neringos meras Vigantas Giedraitis.

Kai į Neringą atvyko Lietuvos vadovė Dalia Grybauskaitė, Nidos prieplaukoje būtent ją varstė smalsuolių žvilgsniai. Bet daugelis net nesuprato, kad šalia D.Grybauskaitės stovinti pora – naujasis Lenkijos prezidentas su savo žmona.

Kateriu nuplukdyti į kitą Kuršių marių krantą Komorowskiai apžiūrėjo lietuviška Venecija vadinamą Minijos kaimą, lankėsi etnografinėmis žvejų sodybomis

garsėjančioje Rusnės saloje, apžiūrėjo Uostadvario uostelį.

Grįždama atgal pora grožėjosi saulėlydžio nutvieksta Parnidžio kopa Nidoje.

Netoli Thomo Manno muziejaus esančiuose svečių namuose „Nidos pušynas” Komorowskiams ir palydai atskira vila buvo užsakyta prieš tris savaites. Lenkijos prezidentas su žmona apsigyveno trijų kambarių apartamentuose. Dar dveji apartamentai buvo skirti apsugininkams. „Nežinau, kodėl pasirinkta mūsų šaliai tikrai netvinkanti prabanga vila. Gal porai patiko iš jos atsiveriantys nuostabūs vaizdai į Kuršių marias. Išskirtinių užsakymų ar pageidavimų iš garbingojo svečio ir jo palydovų mes nesulaukėme”, – kalbėjo „Nidos pušyno” vadovė Algima Noreikienė.

Komorowskiai pusryčiaudavo viešbučio kavinėje su kitais svečiais. Tradiciniai lietuviškos virtuvės valgiai jiems buvo visiškai priimtini. „Nidos pušyno” darbuotojai pastebėjo, kad B. Komorowskiui patinka šviežios salotos, karšti storkių ir otų patiekalai. Tačiau alaus jis nė karto neužsisakė.

Sveikindavosi lietuviškai

A. Noreikienė buvo nustebinta, kai B. Komorowskis jau pirmąją poilsio Nidoje dieną su ja pasisveikino lietuviškai: „Per pusryčius jis mums vis ištardavo kokią nors lietuvišką frazę. Sakydavo, jog supranta beveik viską, ką mes šnekame, tik pats dar neišdrįsta užmegzti pokalbio lietuviškai.”

Apartamentai, kuriuose įsikūrė Komorowskiai, kainavo 400 litų per parą. Palydovai buvo apgyvendinti pigesniuose kambariuose. Lenkijos prezidentas pats atsiskaitė už nakvyne ir apgailėstavo, kad Kuršių nerijos neišvydo penki jo vaikai.

Sužavėti poros nuoširdu-

mo ir kuklumo „Nidos pušyno” šeimininkai svečiams pritaikė penkių procentų nuolaidą.

„Komorowskiai turbūt norėjo atsikvėpti ten, kur jų niekas nepažįsta, netampo už skvernų. Džiaugiamės, jeigu tokį poilsį ši pora atrado Nidoje”, – kalbėjo A. Noreikienė.

Dovanos – vien iš gintaro

Viešnagės pabaigoje B. Komorowskį nudžiugino viešbučio darbuotojų dovana – gintarinė žuvelė, kuri turėtų lemti jam sėkmę vadovaujant šaliai.

„Sėkmės man prireiks. Baigęs prezidento kadenciją aš norėčiau vėl apsilankyti Kuršių nerijoje”, – dėkodamas lietuviams už dovaną prasitarė per atostogas vis kituose kraštuose poilsiaujantis B. Komorowskis.

Lenkijos prezidentas taip pat išsivežė Neringos mero V.Giedraičio dovaną – menišką sąsagą iš gintaro.

Apie savo šalies prezidento poilsį Lietuvoje pranešė ir Lenkijos spauda. Tiesa, buvo labiau pabrėžti politiniai šių atostogų niuansai.

„B. Komorowskio apsilankymas Lietuvoje šios šalies politikams buvo staigmena, bet čia niekas neslepia pasitenkinimo.

Nepaisant didėjančių dvišalių ginčų, Lietuvoje blogai buvo sutikta žinia, jog su pirmaisiais oficialiais vizitais Lenkijos prezidentas vyksta į Briuselį, Paryžių ir Berlyną”, – taip rašė Lenkijos dienraštis „*Rzeczpospolita*”, šalies vadovo atostogas Nidoje pavadinęs „pusiau slaptomis”.

B. Komorowskio apsilankymą Lietuvoje teigiamai įvertino ir lenkų politikai. „Tai savotiška žuvusio prezidento Lecho Kaczynskio, kuris su savo paskutiniu vizitu lankėsi Lietuvoje, politikos tąsa, nes regioninė politika labai svarbi”, – mano lenkų europarlamentaras Pawelas Kowalis. Tačiau politikas pridūrė, kad būtų buvę geriau B. Komorowskiui nuvykti į Lietuvą su oficialiu vizitu.

PRADĖTA V.JAKUNINO APDOVANOJIMO BYLA

Vilnius, rugpjūčio 24 d. (LRT). Konstitucinis Teismas (KT) pradėjo nagrinėti, ar kadenciją baigęs prezidentas Valdas Adamkus nepažeidė Konstitucijos ir įstatymų ordinu apdovanodamas prieštarinčiai vertinamą Rusijos pilietį Vladimirą Jakuniną, praeityje užėmusį aukštą pareigą Sovietų Sąjungos specialiosiose tarnybose. Su prašymu nagrinėti šį klausimą į Konstitucinį Teismą prieš porą metų kreipėsi grupė parlamentarų. **Šie Seimo nariai sako, kad nėra aišku, už kokius nuopelnus V.Jakuninas 2002 m. buvo apdovanotas Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Komandoro kryžiumi.**

Posėdyje dalyvavęs Seimo narys konservatorius Saulius Pečeliūnas sakė, kad įstatymai turi galioti visiems vienodai. „Kreipimosi esmė, kad Lietuvos įstatymai turi galioti visiems eilinio piliečio iki prezidento. Jeigu yra Apdovanojimų įstatymas ir pagal jį ketinama apdovanoti asmenį, tai reikia laikytis jame nurodytų procedūrų ir surinkti visus reikalingus dokumentus”, - posėdžio pertraukos metu žurnalistams sakė S.Pečeliūnas. „Įstatymas yra įstatymas visiems ir visi prieš jį yra lygūs. Aš nesakau, kad negalėjo būti suteiktas, bet taip, kaip buvo - negalėjo. Dekrete yra surašyti rekvizitai įstatymo, kurio tuo metu dar nebuvo. Jis atsirado viešumoje tik liepos mėnesį”, - kalbėjo parlamentaras. Kartu su juo posėdyje dalyvavo partijos kolega Rytas Kupčinskas ir opozicijos atstovas „tvarkietis” Valentinas Mazuronis.

Seimo nariai posėdžio metu pateikė 3 prašymus, dėl kiekvieno iš jų teismas pertraukdavo posėdį. Parlamentarai prašė pateikti medžiagą, kurioje matytųsi, kas siūlė teikti apdovanojimą V.Jakuninui, taip pat tuometinį Prezidentūros ir Užsienio reikalų ministerijos elektroninį susirašinėjimą bei sužinoti, **ar Prezidentūra dėl apdovanojimo kreipėsi į Valstybės saugumo departamentą.**

Parlamentarai posėdžio metu teigė, jog prašymų gali būti ir daugiau, tačiau tai paaiškės teismui renkantis, ką byloje apklausti liudininkais. Neoficialiai teigiama, kad parlamentarus ypač domina tuometinio V.Adamkaus patarėjo Albino Januškos atsakymai.

Pasak parlamentarų kreipimosi, tuomet galiojęs Ordinų, medalių ir kitų pasižymėjimo ženklų įstatymas numatė, kad užsienio valstybės pilietis negali būti apdovanojamas, jeigu nėra užsienio reikalų ministro pristatymo, tačiau tarp apdovanojimo dokumentų esą nerastas nei toks pristatymas, nei kokie

kiti dokumentai, išskyrus apdovanojimo dekretą.

Grupė Seimo narių taip pat teigia, kad V.Jakuninas apdovanotas ordinu, kuris tuo metu neegzistavo: pagal ginčijamą dekreto nuostatą V.Jakuninas buvo apdovanotas „Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Komandoro kryžiumi”, tačiau tuomet galiojusiame įstatyme Rusijos piliečio gautas garbės ženklas vadinamas ne tokiu pavadinimu ir ne tokiu laipsnio pavadinimu.

V.Jakunino apdovanojimo metu įstatymas numatė 5 laipsnių Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino garbės ženklus, kuriems nebuvo suteikiami jokie pavadinimai, tokie kaip „Komandoro kryžius”. Tokie garbės ženklo ir jo laipsnio pavadinimai numatyti tik vėlesniame Valstybės apdovanojimų įstatyme, kuris tuo metu, kai buvo apdovanotas V.Jakuninas, Seime dar nebuvo priimtas. V.Adamkus 2002 m. V.Jakuniną apdovanojo už nuopelnus skatinant Rusijos ir Lietuvos dialogą. Kadenciją baigęs prezidentas yra teigęs, kad ordiną tuometiniam Rusijos susisiekimo viceministrui V.Jakuninui įteikė kaip atsaką už tais pačiais metais iš jo gautą Šv. Andrejaus žvaigždę už indėlį į tarptautinio dialogo bei taikos plėtrą.

Eltos pranešimu LR Prezidentūra dėl Rusijos piliečio V. Jakunino apdovanojimo į Valstybės saugumo departamentą nesikreipė.

(Atkelta iš 3 psl.)
BALTIJOS KELIAS...

– kultūrinė rezistencija. O juk buvo ir tokia. Ar turėtume visa tai užmiršti, kaip norėtų mūsų didysis kaimynas?

Esą Rusija yra nauja valstybė, viską užmirškime ir žiūrėkime į priekį. Labai įdomūs dalykai. Kadaise mums (taip pat latviams bei estams) bandė primesti koncepciją, kad esame naujos valstybės. Esą kažkaip atsiradome iš Sovietų Sąjungos griuvėsių. Nežinia, teisėtai ar ne, bet ėmėme ir atsiradome. Todėl, kad Sovietų Sąjunga, deja, sugriuvo. Mes nuo to gynėmės, sakėme, kad **esame istorinė valstybė**, galų gale mes atkūrėme savo valstybingumą, kitų valstybių pripažintą XX amžiuje. O štai dabar Rusija sakosi esanti nauja valstybė, neturinti nieko bendro su Sovietų Sąjunga, išskyrus, žinoma, kai kuriuos užkariavimus. Tuos tai mielai pasilaiko.

Ko norėtumėte palinkėti Lietuvos žmonėms?

Lietuvos žmonėms norėčiau palinkėti nustoti save menkinus. Prisiminti didžiąsias ir senosios, ir naujosios istorijos akimirkas, kurių dėka ir laikomės.

VISI GIEDOJO LIETUVOS VALSTYBĖS HIMNĄ

Valstybės (Lietuvos karaliaus Mindaugo karūnavimo) dieną 21 val. visoje Lietuvoje skambėjo Lietuvos himno - „Tautiškos giesmės” - garsai. Daugiau nei 40 Lietuvos savivaldybių pranešė, kad 9 valandą vakare jos rengė „Tautiškos giesmės” giedojimą miestų centrinėse aikštėse, prie bažnyčių ar kitose svarbiose vietose. Daug Lietuvos žmonių, subūrę savo šeima, giminę ir draugus, „Tautišką giesmę” giedojo namuose.

Per įvairias šalis Lietuvos himnas keliavo su šviesa ir skambėjo 24 valandas.

„Tautišką giesmę” skam-

bėjo Vinco Kudirkos aikštėje Vilniuje:

Norima, kad liepos 6 d. taptų pasididžiavimo Lietuva ir lietuviams diena. Lietuvius visame pasaulyje kelioms istorinėms akimirkoms į gyvą balsų grandinę „Tautiška giesmė” sujungė dar praėjusių metų liepos 5-ąją.

Unikalūs įrašas, kuriame įamžintos „Tautiškos giesmės” giedojimo akimirkos iš 52 pasaulio vietų, šiuo metu saugomas ir eksponuojamas Lietuvos nacionaliniame muziejuje kaip naujausiųjų laikų Lietuvos istorijos dalis. Idėją palaiko ir aktyviai įsijungia

Vincas Kudirka sukūrė mūsų tautos himną. Tuo metu jis savo kūrinį pavadino „Tautiška giesmė”, kuri 1898 m. lapkričio-gruodžio mėnesių *Varpo* laidoje buvo išspausdinta. Tai giesmei ilgainiui ir buvo lemta tapti Lietuvos valstybės himnu. Jį giedant ne vieno lieuvio akyse sužibą ašaros. Ir garsusis operos solistas Virgilijus Noreika prisipažįsta, kad ir jam nelengva giedoti himną, nes jį giedant savaime pasirodo ašarėlės.

KRUVINOJI AMŽIAUS TRAGEDIJŲ PRADŽIA IR PABAIGA

KOMUNIZMO DOKUMENTAI NESPAUSDINAMI

Parengta pagal **Claire Berlinski** straipsnį „*A Hidden History of Evil*”, publikuotą žurnale „City”. Autorė yra amerikietė rašytoja bei žurnalistė, gyvenanti Stambule. Ji yra kas ketvirtį leidžiamo Manhatano politikos tyrimų instituto žurnalo „City” redakcinės kolegijos narė ir knygų „*There Is No Alternative: Why Margaret Thatcher Matters*”, „*Menace in Europe: Why the Continent’s crisis is America’s, Too*” autorė. **bernardinai.lt**

III.

Jis ir jo kolega Stuartas Hollandas, taip pat D. Britanijos parlamento narys, pasirodo taip:

„*Hollando nuomone, Sovietų Sąjunga turėtų būti labai suinteresuota „Tridento” likvidavimu, nes be kitų dalykų, Vakarai, t.y. JAV, D. Britanija, Prancūzija, turėtų didžiulį pranašumą prieš Sovietų Sąjungą po START sutarties pasirašymo. Privalumus reikia eliminuoti. Tuo pat metu Hollandas pažymi, kad, žinoma, apie šių planų įgyvendinimą galima rimtai pagalvoti tik leiboristų partijai atėjus į valdžią. Thatcher niekada nesutiktų su jokių atominės ginkluotės mažinimu*”.

Pasak D. Britanijos politiko Gerardo Batteno, jei lordas

Kinnockas, 1999–2004 metais buvęs Europos Komisijos viceprezidentas, išties ištare tokius žodžius M. Gorbačioviui, jį reiktų teisti už valstybės išdavimą.

Panašioje šviesoje atsikleidžia ir baronienė Catherine Ashton, šiuo metu vadovaujanti ES užsienio politikai. Politikė, 1980–1982 ėjo D. Britanijos Branduolinio nusiginklavimo kampanijos išdininkės pareigas. Dokumentai atskleidžia, kad organizacija tuomet sulaukė „neįvardytos paramos” iš Sovietų Sąjungos.

P. Stroilovo dokumentai taip pat parodo, kad Joaquiną Almunia, ES ekonominės ir pinigų politikos komisaras, entuziastingai rėmė sovietų projektą pamažu sujungti Vokietiją bei Europą į soci-

Lietuvos savivaldybės, užsienio lietuvių bendruomenės, ambasados, diplomatinės atstovybės visame pasaulyje, visuomeninės organizacijos ir Lietuvos piliečiai.

Pirmieji „Tautišką giesmę” liepos 6 d. 12 val. Lietuvos laiku giedojo Oklando lietuviai. Suskambusi Naujojoje Zelandijoje, „Tautiška giesmė” jau apskriejo Australiją, Aziją ir dalį Europos. Ji jau skambėjo Sidnėjuje, Japonijoje, Kinijoje ir Kazachstane. 20 val pasiekė Maskvą.

Lygiai 21 val. „Tautiška giesmė” skambėjo Lietuvos miestuose ir miesteliuose. Daugiau nei 40 Lietuvos savivaldybių pranešė, kad 9 valandą vakare jos rengia „Tautiškos giesmės” giedojimą miestų centrinėse aikštėse, prie bažnyčių ar kitose svarbiose vietose.

Pasitinkant Valstybės dieną, „Tautiška giesmė” skambėjo jau antrą kartą. Prieš metus tūkstančiai lietuvių visame pasaulyje jau palaikė šią idėją ir giedojo Lietuvos himną. Tyrimų duomenimis, pernai „Tautišką giesmę” giedojo beveik pusė Lietuvos (46 proc. Lietuvos gyventojų), o „Tautiškos giesmės” giedojimo vaizdo įrašai buvo gauti iš 56 pasaulio lietuvių vietovių. Tikimasi, kad „Tautiškos giesmės” giedojimas liepos 6-ąją taps unikalia tradicija, kasmet giedama viso pasaulio lietuvių.

alistinius „bendrus europietiškus namus” bei stipriai priešinosi Baltijos valstybių ir Ukrainos nepriklausomybės siekiams.

Galbūt ir nestebina, kad iškilūs Europos politikai taip kalba. Tačiau kodėl? Juk neįmanoma įsivaizduoti, kad asmenybės, kurios taip artimai bendrautų su nacių partija (arba Kukluksklanu ar Pietų Afrikos apartheido režimu) šiandien užimtų aukščiausius postus Europoje. Taisyklės, matyt, komunistų bičiuliams yra kitokios. „Mes ES šiuo metu turime neišrinktą socialistų partiją, valdančią Europą – įsitikinę P. Stroilovas. – Lažinuosi, kad net KGB apie tai nesvajotų”.

Štai kaip 1979 metais V. Zagladinas apibūdino ryšius su dabartiniu JAV viceprezidentu:

„*Neoficialiai [senatorius Josephas] Bidenas ir [senatorius Richardas] Lugaras minėjo, kad jie suinteresuoti ne tik išspręsti vieno ar kito piliečio problemą, kiek parodyti Amerikos publikai, kad jiems rūpi „žmogaus teisės”. Kitaip tariant, pašnekovai tiesiogiai pripažino, kad tai, kas vyksta yra tam tikras šou ir kad jiems visiškai nerūpi*

Lietuvos Prezidentė Dalia Grybauskaitė dalyvavo Lietuvos valstybės dvidešimtmečiui skirtos skulptūros „Laisvės kelias” pristatyme.

www.president.lt

BALTIJOS KELIO DIENĄ – ŠALIES VADOVŲ GRANDINĖ

Baltijos kelio dieną šalia Vilniuje statomos „Laisvės kelio” skulptūros į gyvą grandinę susijungė buvę ir esami valstybės vadovai. Jie dalyvavo simbolinėje plytų mūrijimo į skulptūrą „Laisvės kelias” ceremonijoje, kurios metu paminėtos Baltijos kelio 21-osios metinės ir skulptūros mūrijimo darbų pusiaukelė.

Plytas su Lietuvos, Latvijos ir Estijos trispalvėmis įmūrijimo prezidentė Dalia Grybauskaitė, Latvijos Liaudies fronto muziejaus direktorė Meldra Usenko ir Estijos parlamento narys, Estijos–Lietuvos parlamentinės grupės pirmininkas Ennas Eesmaa.

Bendrą visų šalių Baltijos kelio plytą įmūrijimo „Laisvės kelio” iniciatyvinės grupės

nariai – Sąjūdžio talkininkė, viena iš Baltijos kelio organizatorių Angonita Rupšytė ir Sąjūdžio iniciatyvinės grupės narys Algirdas Kaušpėdas.

Vardines plytas įmūrijimo prezidentas Valdas Adamkus, ministras pirmininkas Andrius Kubilius, UNESCO atstovai. Plytą, simbolizuojančią praeitį, dabartį ir ateitį, įmūryti patikėta Europos Parlamento nariui, buvusiam Aukščiausios Tarybos-Atkuriamojo Seimo pirminkui Vytautui Landsbergiui ir Seimo pirmininkei Irenai Degutienei. Šie mūryti plytos atėjo susikibę.

Ceremonijos metu skambėjo legendinė „Bunda jau Baltija” ir kitos Sąjūdžio laikų dainos.

delfi.lt

daugumos taip vadinamų disidentų likimas”.

Paragrafas apie J. Bideną yra geras pavyzdys, kad pasaulis visiškai neskaito Sovietų Sąjungos archyvų. P. Stroilovas ir V. Bukovskis ši tekstą paviešino internetiniame žurnale „FrontPage” spalio 10 dieną. Jis net nepasirodė įdomus Bideno politiniams oponentams. Įsivaizduokite, jei galite, kad esate didžiąją savo gyvenimo dalį praleidęs sovietų psichiatrinėje ligoninėje ir kad Joe Bidenas dabar yra Jungtinių Amerikos Valstijų viceprezidentas, o šie jo žodžiai absoliučiai niekam neįdomūs.

Rankraščiai nesulaukia dėmesio

V. Bukovskio knyga apie šiuos dokumentus „Jugement à Moscou” yra išleista prancūzų, rusų bei keliomis slavų kalbomis – tačiau ne angliškai. Leidykla „Random House” nusipirko rankraštį ir norėjo, Bukovskio žodžiais tariant, „kad jis būtų nuo pradžios iki galo perrašytas iš liberalios politinės kairės perspektyvos”. Bukovskis tada atsakė, kad „dėl tam tikrų savo biografijos detalių jis alergiškas politinei cenzūrai”, **kontraktas**

buvo nutrauktas, o knyga taip ir nepasirodė anglų kalba. Taip pat niekas nebuvo suinteresuotas P. Stroilovo ir V. Bukovskio pamfletas „EUSSR” – apie Sovietų Sąjungos įtaką Europos integracijai – išleidimu. Tiesa, ši tekstą 2004 metais surumpintą išleido mažytė britų leidykla, bet knyga taip ir liko nepastebėta.

„Aš žinau, ateis laikas, – įsitikinęs P. Stroilovas. – Pasaulis į šiuos dokumentus išsižūrės labai įdėmiai. To neišvengsime. Negalime žengti pirmyn ignoruodami tai, kas atsitiko XX amžiuje. Net ir dabar, nepaisant istorinės užmaršties, šie klausimai vis grįžta ir grįžta”.

Tiesa - klausimai vis kartojasi, tačiau taip pat tiesa, kad tik keletas atsimena, ko jie anksčiau klausė, ir koks buvo atsakymas. **Niekas nekalba apie komunizmo aukas. Niekas nestato memorialų žmonėms, kuriuos nužudė sovietinė valstybė.** (Aleksandras Jakovlevas, perestroikos architektas, savo knygoje „A Century of Violence in Soviet Russia”, kuri taip pat liko nepastebėta, teigia, kad šis skaičius svyruoja nuo 30–35 mln.).

(Pabaiga)

NAUJAS KONSULATO ADRESAS

Lietuvos generalinė garbės konsulė Ohio valstijoje **Ingrida Bublienė**, perkėlė konsulatą į Clevelando priemiestį į Willoughby, Ohio.

Naujas konsulato adresas: Consulate General of

Lithuania, 37841 Euclid Ave., Suite 2, Willoughby, OH 44094, USA.

Tel.: 1-440-946-3397.

E-paštas: ingrida.bublys@ibinternationalinc.com

„Dirvos” inf.

ZIONO PARAPIJAI 100 METŲ

Ziono Lietuvių Evangelikų Liuteronų Bažnyčia, 9000 Menard Ave., Oak Lawn, Illinois, švenčia savo šimtmetinį jubiliejų **sekmadienį, spalio 10-tą dieną, 10 valandą ryto**, trijų kalbų pamaldose su Šventa Komunija. Po pamaldų visi kviečiami į jubiliejinius pietus Chateau Del-Mar, 8200 West 95th Street, Hickory Hills, IL. Svečiai pamokslininkai bus kunigas Daniel Gilbert, Šiaurės Illinois District LCMS prezidentas, ir vyskupas Mindaugas Sabutis, Evangelikų Liuteronų bažnyčios Lietuvoje vadovas.

Ziono Bažnyčia buvo įkurta lietuvių imigrantų 1910 metais gruodžio 4 dieną Čikagoje ir pavadinta Ziono Lietuvių Evangelikų-Liuteronų Nepermainyto Augsburgo Išpažinimo parapija. Jos įkūrėjas buvo kunigas Martynas Keturakaitis, Jeruzalės Lietuvių Bažnyčios (Collinsville, Illinois) kunigas. Antroji lietuvių imigrantų banga atkeliavo po antrojo pasaulinio karo. Parapija augo. 1950

metais kunigas Jonas Pauperas pridėjo vokiškas pamaldas. Vadovaujant kunigui Jonui Juozupaičiui nuo 1972 metų pamaldos anglų kalba vyksta kas sekmadienį. Iki 2003 metų kiekvieną sekmadienį meldavomės trim kalbomis. Mūsų bažnyčia buvo vienintelė trikalbė parapija Čikagos apylinkėse aptarnaujama vieno kunigo. Šiuo metu pamaldos vyksta lietuvių ir anglų kalbomis, o ypatingomis progomis pridame ir vokiečių kalbą.

Nuoširdžiai kviečiame Jus visus dalyvauti mūsų šventėje. Savo dalyvavimu Jūs pagerbsite mūsų bažnyčią ir jos šimtametę istoriją. Puotos bilietai yra \$35 suaugusiems ir \$15 vaikams jaunesniems nei 12 metų amžiaus, jei užsakysite prieš rugsėjo 10-tą dieną. Po rugsėjo 10-tos, bilietų kainos bus \$40 suaugusiems ir \$20 vaikams. Jei turite klausimų ar norite užsakyti bilietus, prašome skambinti į bažnyčios raštinę (708) 422-1433.

Kun. dr. Valdas Aušra

JAV LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS XIX TARYBOS SESIJA FLORIDOJE

JAV LB XIX Tarybos prezidentumas, kuriam vadovauja pirm. **Juozas Polikaitis**, pranešė, kad antroji Tarybos sesija vyks 2010 m. rugsėjo 24-26 d., Orlando mieste, kuriame veikia viena iš naujai įsikūrusių LB apylinkių. Sesijos savaitgalio organizavimui vadovauja jauni, energingi LB darbuotojai: Floridos apygardos pirmininkas Alvydas Smilinskas ir Orlando apylinkės pirmininkas Mindaugas Šatas, kurie jau dabar smarkiai darbuojasi, kad suvažiavę iš visos JAV išrinkti Tarybos atstovai, Krašto valdyba, Lietuvos Respublikos ir JAV lietuviškos visuomenės kviesti garbės svečiai turėtų geras sąlygas posėdžiauti ir aptarti JAV Lietuvių Bendruomenės veiklą. Kaip jau yra įprasta, sesijos metu visada randama laiko atstovų ir visuomenės susipažinimui bei pramoginei-meninei daliai. Šios sesijos metu yra planuojama vietinių menininkų paroda ir koncertas, kurio programoje dalyvaus muzikinis vienetas „Vairas” iš Lietuvos, „Cigarai” iš Chicago, šokėjų grupė „Ritmas” iš St. Peterburgo ir kt. Dar negauta smulki visų trijų dienų programa. Tačiau žinoma, kad visi posėdžiai

vyks Renaissance Orlando Airport Hotel, 5445 Forbes Place, Orlando, FL 32812. Tel.: 1-407-240-1000.

Dėl smulkesnės informacijos prašome kreiptis į organizatorius: Alvydas Smilinskas, tel. 407-448-0766, el. paštas al@ajsflorida.com arba Mindaugas Šatas, tel. 407-259-4613, el. paštas mindaugas@satas.usa. Taip pat galite informaciją rasti tinklalapyje – orlandolietuviai.com.

Sekmadieniai Lietuvių klube

Rugpjūčio 15 d. (Žolinės), sekmadienį, po lietuviškų šv. Mišių Gulfporte, susirinkę į Lietuvių klubo pietus, turėjo progos pasiklausti svečio, pavaduojantį Šv. Kazimiero misijos vadovą kan. Bernardą Talaišį. Tai buvo Vilniaus Pedagoginio universiteto dėstytojas ir sielovados vadovas, kunigas, docentas, teologijos daktaras Algis Baniulis, SJ. Pakviestas Lietuvių klubo pirmininkės Vidos Meiluvienės prie mikrofono, jis nupasakojo, kaip Žolinės šventė yra švenčiama Lietuvoje. Žolinės diena buvo laikoma kaip rudens pradžia. Į bažnyčią žmonės

(Nukelta į 11 psl.)

CHICAGO, IL

Kun. Jaunius Kelpšas, Čikagos Arkivyskupijos kardinolo Francis George paskirtas vadovauti Švč. Mergelės Marijos Gimimo parapijai, nors pareigas pradėjo liepos 1 d., bet oficialiai bus įvesdintas tik rugsėjo 5 d. Vyskupas Gustavo Garcia-Siller dalyvaus tą sekmadienį pamaldose ir pristatys naują parapijos administratorių. Po šv. Mišių, kurios sekmadieniais būna 10:30 val., visi yra kviečiami dalyvauti pietuose parapijos salėje. Malonu pažymėti, kad pamaldų metu pagausėjo žmonių, ypač daugiau būna neseniai atvykusių iš Lietuvos. Tą sekmadienį prasidės ir Šiluvos atlidai. Dalyvaus ir prelatas Edmundas J. Putrimas, vadovaujantis užsienio lietuvių sielovadai.

Tikintieji lietuviai maloniai sutiko žinią, kad ilgametis Švč. M. Marijos Gimimo parapijos buvęs klebonas **kun. Jonas Kuzinskas** iš Jo Eminencijos kardinolo Francis George gavo pranešimą, kad jam už nuopelnus Katalikų Bažnyčiai suteiktas garbingas prelato titulas. Jis labai daug gero yra padaręs parapijai, jo rūpesčiu bažnyčia buvo atnaujinta šviesiomis spalvomis ir, sakoma, yra gražiausia šventovė Čikagos arkivyskupijoje. 1992 m. buvo atlikta daug remonto darbų: bažnyčia buvo išdažyta originalia spalva – rusva, priderinant dar dvi spalvas – ružavą ir baltą. Atnaujinti visi suolai. Įsigyti nauji vargonai, kurių klebonas su vargonininku Ričardu Soku važiavo užsakyti. Įrengta nauja garsiakalbių sistema, įdėti nauji žaibolaidžiai ant bažnyčios stogo, atnaujinti bažnyčios bokštai, dengti nauji stogai ant vienuolyno seselių namo, asfaltu išlieta automobilių aikštė, apsaugotos mozaikos, kurios puošia bažnyčios lauko sienas. Išlieti nauji laiptai prie įėjimo į bažnyčią, iš abiejų pusių. Dengtas klebonijos stogas, pasirūpinta mokyklos remontu. Klebono Jono Kuzinsko draugai padėjo savo aukomis ir parapijos nariai gausiai aukojo šios nuostabios šventovės išlaikymui. **Švč. M. Marijos Gimimo šventovės atnaujinimas kainavo gerokai daugiau negu pusę milijono dolerių.** Jis sakėsi esąs laimingas, kad dirbdamas su gerais parapijiečiais ir „dirbdami kartu galėjome reikalingus darbus atlikti”. Jo klebonavimo metu bažnyčioje vykdavo religinės muzikos koncertai, kai ten vargonininku buvo muz. Ričardas

Ingrida Bublienė rugpjūčio 19 d. susitiko su Willoughby miesto meru David E. Anderson. Merui papasakojo apie Lietuvą ir apie konsulato veiklą. Ta proga padovanojo jam knygą „Millenium of Lithuania”. Nuotraukoje: Willoughby miesto meras David. E. Anderson ir LR generalinė garbės konsulė Ingrida Bublienė.

P.K. nuotr.

Sokas. Taip pat pamaldų metu dažnai giedodavo iš Lietuvos atvykę operos solistai.

Naujasis šios parapijos administratorius kun. Jaunius Kelpšas kviečia visus lietuvius dažniau atsilankymu pamaldose ir aukomis išlaikyti šią reto grožio Šiluvos Marijos šventovę. **Šiluvos atlidai** čia prasidės rugsėjo 5 d., 10:30 val. šv. Mišių metu ir baigsis rugsėjo 12 d. procesija gatvėmis ir šventomis Mišiomis. Kiekvieną atlaidų dieną bus meldžiamasi atskiromis intencijomis už parapijos šeimas, jaunimą, geradarius, tikinčiuosius, Lietuvos prezidentę, Seimo narius, valstybės vadovus, lietuvių bendriją, motinas ir tėvelius ir sergančius parapijos narius.

Senatorius Richard Durbin džiaugiasi, kaip praneša jo įstaiga Čikagoje, kad po sveikatos patikrinimo ligoninėje, nerasta vėžio ligos. Kai senatorius būna Čikagoje, nevengia privačiai susitikti su lietuviais draugais, o būdamas sostinėje, kai reikia, neužmiršta ir Lietuvos. Kalbėdamas neseniai Čikagos universitete, gausiai auditorijai, išsireiškė: „Vienas įsimintiniausių įvykių mano gyvenime – kelionė į Lietuvos miestelį Jurbarką, iš kur kilusi mano mama. Netoli tos vietos, kur anksčiau buvo mūsų šeimos namas, yra šulinys. Kaimynai tvirtino, kad iš ten vandenį semdavo ir mano mama. Buvau labai sujaudintas tokios galimybės taip arti prisiliesti prie savo šaknų”. Senatoriaus mama, kol buvo

gyva, skaitė laikraštį „Lietuvių balsas”.

Seserų kazimieriečių kongregacija rugpjūčio 28 d. minėjo 103 metų vienuolyno įsteigimo metines. Jos rūpinasi, kad kongregacijos steigėja Motina Marija Kaupaitė būtų paskelbta palaimintąja. Čikagos seselės gyvena savo name, 2601 W. Marquette Rd. Jos yra įsteigusios Marijos mergaičių gimnaziją, taip pat ir Šv. Kryžiaus ligoninę, daugel seselių mokytojavo lietuvių parapijų mokyklose. Jų name veikia didžiulė biblioteka.

Ramūnas Astrauskas, buvęs Lietuvos Generalinio konsulato administratorius ir Lietuvių fondo tarybos narys, valdybos pirmininkas ir aktyvus lietuvių visuomenės narys, atsisveikino su lietuvių bendruomene ir su žmona Ingrida išvyko gyventi į Liuksemburgo valstybę.

Čiurlionio galerijoje, Jaunimo centre, rugsėjo 10 dienos vakare, prasidės Mažosios Lietuvos istorinio muziejaus Klaipėdoje paruoštos fotografijų parodos rodymas „Pirmieji lietuviai Texas” valstijoje. Parodą pradės dr. Milda Richardson iš Boston Northeastern universiteto. Ji dalyvavo išvykoje, kai ten buvo ieškoma pirmųjų lietuvių palikuonių.

Chicago Tribune dienraštis apklausinėjo gyventojus, ar jie norėtų, kad policija griežčiau sektų nelegalius gyventojus. Aštuoni šimtai pasisakė – iš jų 57% nenori, kad policija juos persekiotų, nors 48% mano, kad nelegalūs imigrantai atima iš jų darbo vietas, bet 87% mano, kad nelegaliems turėtų būti suteiktas koks nors legalus statusas pasilikti JAV.

VR

LIETUVIŲ RADIO PROGRAMA girdima antradieniais

9:00-10:00 val. vak. iš WPAT stoties 930 AM banga.

Dėl pranešimų ir skelbimų kreiptis dr. Giedrę Kumpiką, 82-32 Bell Blvd., Hollis Hills, NY 11427. Tel. (718) 776-1687.

Fax: (718) 479-8923. E-mail: amberwings@mac.com

LIETUVA IR PASAULIS

JAV žurnalo „Time” skelbiamame pasaulio moterų vadovių dešimtuke Lietuvos prezidentė Dalia Grybauskaitė užima 4 vietą. Lietuvos vadovė aplenkė Vokietijos kanclerę Angelą Merkel (5 vieta) ir Suomijos prezidentę Tarją Halonen (8 vieta). Pirma vieta atiteko Australijos ministrei pirmininkei Juliai Gillard.

Žurnalas skelbia, kad D. Grybauskaitė į valdžią atėjo 2009 m., laimėjusi prezidento rinkimus. Primenama, kad šalies vadovė Europos žurnalistų yra pakrikštyta Lietuvos Geležine ledi dėl retorikos ir turimo juodo karatė diržo. Pasak „Time”, prezidentės biografija byloja, kad pardavėjos ir elektriko dukra, siekdama daktaro laipsnio, vienu metu dirbo fabrike. Taip pat minimas jos darbas Finansų ministerijoje ir Europos Komisijoje. Prezidento rinkimuose D. Grybauskaitė sulaukė 68 proc. rinkėjų palaikymo – didžiausio kada nors buvusio Lietuvos prezidento rinkimuose.

Lietuvos kariuomenės Karinių oro pajėgų Aviacijos bazėje Šiauliuose rugpjūčio 25 d. nusileido keturi Jungtinių Amerikos Valstijų karinių oro pajėgų Europoje naikintuvai „F-15C Eagle”. JAV kariai šiuo metu NATO oro policijos misiją Baltijos šalyse vykdančius Lenkijos karinių oro pajėgų karius pakeis rugsėjo 1-ąją.

NATO šalys pradėjo siųsti savo karius ir naikintuvus saugoti Baltijos šalių oro erdvę nuo 2004 metų kovo, kada Lietuva, Latvija ir Estija tapo NATO narėmis. Nuo to laiko NATO oro policijos misijoje Baltijos valstybėse po tris mėnesius tarnavo Belgijos, Danijos, Didžiosios Britanijos, Norvegijos, Olandijos, Vokietijos, JAV ir Lenkijos kariai.

Nuo 2006 metų pavasario prasidėjusiame keturių mėnesių rotacijos cikle – Turkijos, Ispanijos, Belgijos, Prancūzijos kariai. Rumunijos karinių oro pajėgų kariai misijoje dalyvavo tris mėnesius. Portugalijos kariai – pusantr mėnesio, norvegai, lenkai, vokiečiai bei amerikiečiai – po tris mėnesius, vėliau tarnavę danai, čekai, vokiečiai, prancūzai ir lenkai – keturis mėnesius. Šiemet NATO nusprendė pratęsti oro policijos misiją Baltijos šalyse iki 2014 metų pabaigos.

Rusijos dujų kompanija „Gazprom” atsiuntė Lietuvos Vyriausybei laišką, kuriame grasina kreiptis į Tarptautinį arbitražą. Į Tarptautinį arbitražą ketinama kreiptis dėl nuostolių, kuriuos „Gazprom” esą patirs dėl Lietuvos vykdomos dujų sektoriaus pertvarkos. Tačiau Lietuvos Vyriausybė savo politikos keisti neketina.

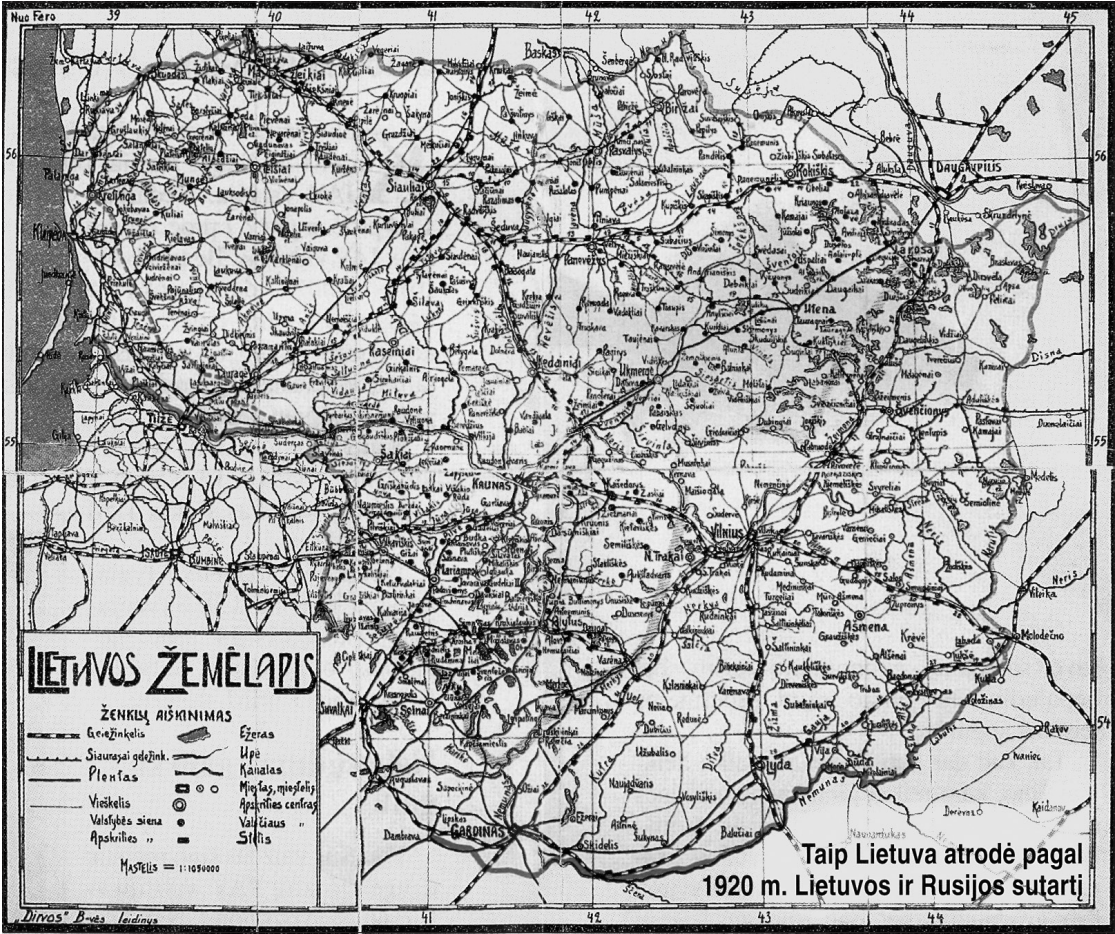
„Gazprom”, kuri yra ir „Lietuvios dujų” akcininkė, pasak Premjero patarėjo Virgio Valentinavičiaus, išvelgia savo investicijų Lietuvoje nesaugumą. „Jie tvirtina, kad dėl Vyriausybės politikos „Gazprom” gali patirti nuostolių ir neva jie tuos nuostolius skaičiuos”, – lrt.lt sakė V. Valentinavičius. Ministro Pirmininko patarėjo teigimu, „Gazprom” nuostolius jiems atnešančia Lietuvos politika „nevisai pagrįstai, o, ko gero, visiškai nepagrįstai laiko strateginį Vyriausybės tikslą įgyvendinti vadinamąjį ES trečiąjį energetikos paketą Lietuvos dujų ūkyje”. Paklaustas, ar Vyriausybė ketina, kaip nors reaguoti į šiuos grasinimus, V. Valentinavičius sakė, jog „**Lietuvos Vyriausybė nuosekliai vykdo europietiško dujų ūkio kūrimo politiką, nuosekliai siekia energetikos nepriklausomybės** ir apie visus žingsnius, kurie gali turėti reikšmės „Gazprom” investicijoms Lietuvoje, „Gazprom” bus informuotas, kai tam ateis laikas. Kol kas tokio ypatingo reikalo nebuvo.”

Pagal vadinamąjį trečiąjį ES energetikos paketą, dujotiekis turi valdyti ne tos įmonės, kurios tiekia dujas. Vyriausybė yra pritarusi, kad Lietuvoje iki kitų metų būtų siekiama įgyvendinti šiuos principus.

Lietuvos ambasados Estijoje laikinoji reikalų patikėtinė Aistė Jakštienė ir Estijos lietuvių bendruomenė rugpjūčio 22 dieną Taline pasitiko XIX tradicinio tarptautinio estafetinio bėgimo „Baltijos kelias” dalyvius. Dvidešimt du Lietuvos bėgikai, vadovaujami Lietuvos bėgimo mėgėjų asociacijos prezidento Romo Bernoto kartu su Latvijos bėgikais per tris bėgimo dienas nuo rugpjūčio 20 iki 22 dienos įveikė kelią nuo Vilniaus Katedros aikštės iki Estijos Parlamento rūmų Taline. Bėgikų sutiktuvėse Estijos lietuvių bendruomenės nariai pasidalijo prisiminimais apie istorinį Baltijos kelią, džiaugėsi jau daugelį metų tęsiama „Baltijos kelio” bėgimo tradicija.

Dvidešimties lietuvių grupė kartu su Lietuvos ambasadoriumi Slovėnijoje Rimučiu Klevečka rugpjūčio 9 dieną iškėlė Lietuvos trispalvę aukščiausio Slovėnijos kalno Triglav viršūnėje. Šis simbolinis žygis buvo skirtas Lietuvos nepriklausomybės 20-mečiui pažymėti (1990-2010). Slovėnija pasirinkta dėl istorinių dviejų valstybių paralelių: prieš 20 metų Lietuva pirmoji ištrūko iš komunistinės Sovietų Sąjungos, kiek vėliau slovėnai pirmieji atsiskyrė nuo komunistinės Jugoslavijos. Slovėnija buvo viena iš pirmųjų valstybių, pripažinusi nepriklausomą Lietuvą.

ELTA, LRT, LR URM

PRIEŠ 90 METŲ BUVO PASIRAŠYTA LIETUVOS IR TARYBŲ RUSIJOS SUTARTIS

Prieš 90 metų, 1920 m. liepos mėnesį, buvo pasirašyta Lietuvos ir Tarybų Rusijos taikos sutartis. 1917 metų rudenį komunistai užgrobė valdžią, norėjo užgrobti ir Lietuvą. Raudonarmiečiai veržėsi į Lietuvą. 1918 metais Kūčių dieną, jie buvo pasiekę Jiezną, Kaišiadoris, Jonavą, Kėdainius ir Telšius, o vasario 15 dieną jie norėjo užimti ir Kauną, bet Lietuvos savanoriai sumaniai gynė savo žemę ir 1919 m. rugpjūčio 25 d. išvadavo paskutinį bolševikų pagrobtą miestą Zarasus, nuvijo priešą net iki Dauguvos Latvijoje.

Bolševikų vadai – V. Leninas ir L. Trockis po karo laukė Europos suirutės, kad galėtų sukelti pasaulinę revoliuciją, tačiau tie planai nepavyko, nes Antantė įvedė Tarybų Rusijai blokadą – karinę, diplomatinę ir ekonominę. **Todėl Rusijos komunistų partijos politbiure vyko aštrūs ginčai ir Maskva 1919 m. rugpjūčio 31 d. pasiūlė derybas Estijai, o rugsėjo 11 d. ir Lietuvai, Latvijai ir Suomijai.** Tuo metu galiojo teisinė taisyklė, kad nauja valstybė gali būti priimta į tautų bendriją, kai ją pripažįsta buvusi jos vadovė. Ir 1991 m. ta taisyklė tebegaliojo. Bet po Pirmojo pasaulinio karo dėl Lietuvos pripažinimo atsirado didelė kliūtis: Prancūzija, kurios balsas Antantėje dažnai buvo lemiamas, spaudė Lietuvą prisijungti prie Lenkijos.

Lenkija tada veikė ir diplomatiškai, ir karine jėga užpuldavo Lietuvą ir kelis kartus buvo užėmusi kai kurias žemes, plėšė, žudė žmones, rašė skundus į Paryžių Antantės vadovybei, kad Kauno valdžia yra vokiečių marionetė, neturi žmonių pasitikėjimo, gyventojai nori

būti lenkų valdomi. Apkaltino Lietuvos vyriausybę sudarius sąmokslą su komunistais – tuo metu tai buvo baisus kaltinimas. Todėl Lietuvos *de jure* pripažinimas buvo vilkinamas. Estiją ir Latviją Vakarai pripažino jau 1921 metų sausį, o Lietuvą beveik dvejais metais vėliau – **tik 1922 m. gruodžio 20 d.** Estija pirmoji pasirašė 1920 m. vasario 2 d. Tartu mieste su Rusija taikos sutartį. Tai turėjo įtakos Antantei – nebesipriešino lietuviams. 1920 m. kovo 31 d., gavusi Anglijos pritarimą, Lietuva galėjo pradėti derybas su Rusija.

Lietuvos delegaciją premjeras Ernestas Galvanauskas sudarė labai stiprią. Jai vadovavo inžinierius Tomas Naruševičius, prieš karą dirbęs Maskvoje, žinąs rusų būdą ir turėjęs daug pažinčių. Užsienio reikalų ministerijai atstovavo Petras Klimas, gerai žinąs tautinę gyventojų sudėtį Lietuvos rytuose. Buvo ir du Seimo nariai – Juozas Vailokaitis ir Vytautas Račkauskas. Delegacijoje buvo ir Simonas Rozenbaumas, kuris buvo žydų atstovas. Jis pažinojo Adolfą Jofę, kuris vadovavo Rusijos delegacijai derybose su Estija, Latvija, Lenkija ir Japonija, ir buvo L. Trockio šalininkas.

Lietuvos delegaciją tuoj aplankė V. Lenino pasiuntinys ir atnešė jo paties parašytą svarbiausio, pirmojo būsimos

sutarties punkto tekstą: „*Rusija be atodairų pripažįsta Lietuvos valstybės savarankiškumą ir nepriklausomybę su visomis iš tokio pripažinimo einančiomis galiomis ir gera valia visiems amžiams atsisako nuo visų Rusijos suvereniteto teisių, kurių ji yra turėjusi Lietuvių tautos ir jos teritorijos atžvilgiu*”. Delegacija buvo tuo nustebusi ir toliau derybas vedė dėl Lietuvos sienų nustatymo.

Lietuvai tuo susitarimu atiteko didelė dalis istorinių žemių: Breslauja, Ašmena, Krėva, Lyda ir Gardinas. Bet svarbiausia, kad Rusija pripažino Lietuvai Vilnių, ko prancūzai nenorėjo. Derybose sunkūs klausimai buvo turto, kultūrinių vertybių grąžinimo ir karo pabėgėlių sugrįžimas į Lietuvą.

Bolševikai dar 1918 m. norėjo užgrobti Lietuvą, bet jiems nepavyko. Leninas dar tų pačių metų gruodžio 28 d. jau buvo oficialiai pripažinęs Lietuvą su Vinco Kapsuko „vyriausybė”. Bet, kai vyko derybos Maskvoje, Lietuvos delegacija nežinojo, kad „geradaris” Leninas jau rengė Raudonosios armijos žygį į Varšuvą ir Berlyną, po kurio turėjo nebelikti ne tik nepriklausomų Baltijos valstybių, bet ir Lenkijos. Nepriklausomos Lietuvos valstybės gyvenimas tęsėsi iki Rusijos vadovaujama Sovietų Sąjunga okupavo 1940 m. birželį ir pradėjo trėmimus į Sibirą.

VR

PRENUMERUOKITE DIRVĄ

DIRVA

LA RABARADŽE, LITVANSKOSIOS
LIETUVOS GABRĖS LONČIKOJAUS

**METAMS - \$55,
PUSEI METŲ - \$40,
PIRMA KLASĖ - \$78,
ORO PAŠTU Į UŽSIENĮ
METAMS - \$130.00**

JUOŽĄ KELIUOTĮ PRISIMINUS

Juozas Keliutis gimė 1902 m. rugsėjo 4 d. Rokiškio valsčiaus Joniškio kaime, pasiturinčio ūkininko gausioje šeimoje. Dar caro laikais baigė Rokiškio pradžios mokyklą, vėliau mokėsi Biržų gimnazijoje. Kai 1918 m. gimnazija buvo atidaryta ir Rokiškyje, J.Keliutis 1921 m. baigė šios gimnazijos šešias klases, nes tuo metu Rokiškio gimnazijoje tebuvo tik šešios klasės.

1921–1923 m. mokėsi Panevėžio gimnazijoje. Čia jis pasižymėjo veiklumu, kartu su Pranu Skardžiumi ir kitais veiklesniais mokiniais subūrė meno kuopą ir buvo tos kuopos valdybos pirmininku. Taip pat buvo ateitininkų kuopos narys, kartu su kitais ateitininkais tiek Panevėžyje, tiek per atostogas Rokiškyje švietė ir pavasarininkus. 1923 m. rugsėjo 4 d. J.Keliutis Lietuvos universiteto rektoriui išsiuntė prašymą priimti į Teologijos ir filosofijos fakulteto filosofijos skyrių. Studijavo filosofijos istoriją, filosofijos sistemas ir lietuvių literatūrą. Greitai įstojo ir į universiteto studentų ateitininkų kuopą, kuri jau 1924 m. dėl narių gausumo pradėjo skirstytis į mažesnes grupes pagal polinkius. J.Keliutis pasirinko menininkų kuopelę, kurią globojo ir kuriai vadovavo fakulteto dėstytojai dr. Juozas Eretas ir dr. Vincas Mykolaitis-Putinas.

J.Keliutis jau nuo pat studijų pradžios redagavo „Pavasario“ sąjungos žurnalą „Pavasari“, jam talkino būsimasis rašytojas Juozas Grušas. Studijas baigė per trejus metus: 1926 m. pavasarį išlaikė baigiamuosius egzaminus, o rudenį – rugsėjo 29 d. apgynė ir diplominį darbą tema „Kanto gyvenimožiūra ir jos vertė“. Vertinimo komisija – profesoriai Pranciškus Kuraitis, Stasys Šalkauskis ir Pranas Dovydaitis jam suteikė filosofijos licenciato laipsnį, o Lietuvos katalikų mokslo akademija skyrė stipendiją studijoms užsienyje. Beveik visi lietuviai tada dažniausiai rinkdavosi Vokietijos arba Austrijos aukštąsias mokyklas, nes to meto jaunuoliai geriausiai buvo pramokę vokiečių kalbą. J.Keliutis dar studijuodamas Kaune šaipėsi iš tų vokiškų daktarų ir giežtai atsisakė studijuoti Vokietijoje – kartu su Jonu Griniumi išvažiavo į Paryžių. **Sorbonos universitete bei Aukštojoje socialinėje mokykloje studijuoja literatūrą, meną, filosofiją ir žurnalistiką.** Studijuodamas jis susižavė to meto garsiais prancūzų filosofais L.Bergsonu bei M.Blondeliu, L.Bergsono nau-

josios katalikybės pažiūromis, taip pat ir naująja prancūzų literatūra bei daile.

1929 m. vasarą grįžta į Lietuvą ir netrukus pradeda dirbti dienraščio „Rytas“ redakcijoje – vadovauja meno ir literatūros skyriui. Bet greitai pajutęs, kad negali paklusti vyriausiojo redaktoriaus dr. Leono Bistro nurodymams, po kelių mėnesių pasitraukia iš „Ryto“ redakcijos manydamas pats kurti kokį nors naują leidinį, kuriame galėtų laisvai lietuviams skleisti iš Paryžiaus parsivežtas naujas mintis.

1930 m. pradžioje jis rengia literatūros almanachą „Granitą“. Jame bendradarbiauja „Šatrijos“ korporacijos nariai – Ignas Skrupskelis, Jonas Grinius, Bernardas Brazdžionis, Petras Karuža, Gražina Tulauskaitė, Petrė Orintaitė, Salomėja Nėris, Antanas Vaičiulaitis... Almanache buvo ir vertimų, ir paties J.Keliuočio rašinių apie poezijos meno problemas, apie moderniosios prancūzų literatūros estetiką.

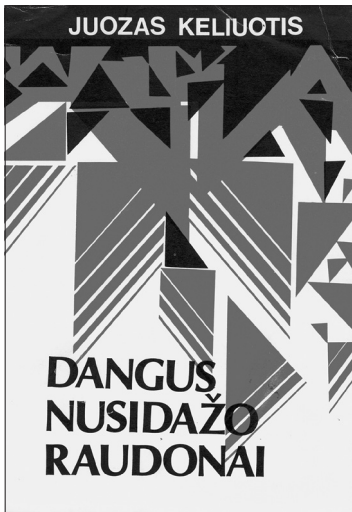
1930 m. pradžioje J.Keliutis pradeda leisti ir mėnesinį žurnalą „Ateities spinduliai“, skirtą jaunesniesiems gimnazijų moksliviams. Šio žurnalo redakcijoje daugiausia darbavosi jo jaunesnysis brolis poetas Alfonsas Keliutis, o nuo 1932 m. iki pat 1940 m. jį tvarkė jau poetas Bernardas Brazdžionis. 1930 m. pabaigoje kilo sumanymas bei atsirado galimybė leisti savaitinį „**Naujosios Romuvos**“ žurnalą, skirtą literatūrai, menui, apskritai kultūrai ir visuomenės reikalams. 1930 m. pabaigoje išėjo šio žurnalo pirmasis numeris, datuotas jau 1931 metais. Juozas Keliutis buvo redaktorius ir leidėjas, jį rėmė keturi kanauninkai: Blažiejus Česnys, Fabijonas Kemėšis, poetas Adolfas Sabaliauskas-Žalia Rūta ir Juozas Tumas-Vaižgantas. Pirmieji trys „Naująją Romuvą“ rėmė pinigais, o Vaižgantas ir savo straipsniais. Kiekvieną savaitę jis užeidavo į redakciją, atsisėdęs prie stalo parašydavo „Pastabas pačiam sau“, kurios būdavo spausdinamos tos savaitės numeryje.

„**Naujoji Romuva**“ greitai tapo įdomiausiu ir labiausiai Lietuvos šviesuomenės skaitomu žurnalu, ėjusiu iki pat 1940 m. birželio tragedijos. Paskutinis šio žurnalo numeris – 24–26 (492–4) datuotas 1940 m. liepos 7 d., kada naujoji J.Paleckio valdžia jau buvo uždariusi visus vadinosios buržuazinės Lietuvos laikraščius bei žurnalus. Per daugiau kaip dešimt metų

Juozas Keliutis suredagavo ir išleido 494 žurnalo numerius, kiekvienas po 24 puslapius. Gausus žurnalo bendradarbių būrys liudija, kad J.Keliutis ne tik pats rašė, bet sugebėjo pritraukti ir didelį būrį plunksnos darbininkų. Nors žurnalas buvo krikščioniškos krypties, bet jo skiltyse kartais rasdavo vietos ir kitokių pažiūrų. Žinoma, komunistai jame nebendradarbiavo.

„Naujoji Romuva“ turėjo platų skaitytojų ratą, jo tiražas pasiekė 4000 egz. ir toks išliko iki pat jo uždarymo. Vos pradėjęs leisti žurnalą J.Keliutis sumanė skaitytojus organizuoti į „Naujosios Romuvos“ bičiulių skyrius. Tokie skyriai greitai susidarė visuose apskrįčių centruose, taip pat Kaune. Jie ne tik būrė skaitytojus, bet ir vietose organizavo kultūrinį gyvenimą: susirinkimuose dalyvaudavo pats J.Keliutis, kartu nusiveždamas kokį profesorių, rašytojų ar menininką tiesiogiai skleisti žurnalo idėjas.

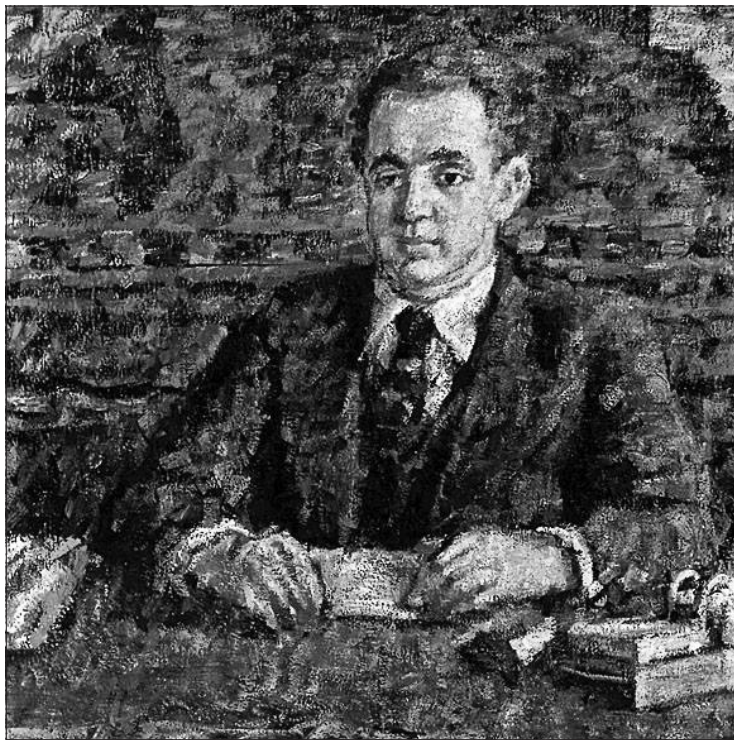
Tuo metu Lietuvą valdė tautininkai visomis priemonėmis mėgino užgniaužti pirmiausia krikščionių demokratų partijos, taip pat ir visos katalikų Bažnyčios įtaką Lietuvoje. Neglostė ir

Knygos viršelis dail. Ados Sutkuvienės.

„Naujosios Romuvos“ bei Juozo Keliuočio. Kartą buvo nubaustas pinigine bauda, o jos nesumokėjęs nuvestas net į kalėjimą. Bet „**Naująją Romuvą**“ uoliai skaitė pats Tautinės sąjungos vadas Lietuvos Prezidentas Antanas Smetona, žurnalą kasmet remdavo stambia prenumeratos suma, ir J.Keliutis administracijos buvo paliktas ramybėje. Tai buvo 1935 m.

Jis priklausė Lietuvos žurnalistų sąjungai, keletą kartą buvo jos valdybos narys ir ne kartą buvo siunčiamas į užsienį atstovauti Lietuvos žurnalistams. Jis taip pat buvo ir Lietuvių rašytojų draugijos narys. 1935 m. išleido publicistikos knygą „Visuomeninis idealas“. Tais pačiais metais jis pradėjo dėstyti žurnalistiką

Juozo Keliuočio portretas (1933). Drobė, aliejus, dail. Vladas Eidukevičius.

Lietuvos dailės muziejus

Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos ir filosofijos fakultete, o 1936 m. išleido knygą „Šių dienų spaudos problemos“. 1940 m. pradžioje visuomenei buvo pateiktas Juozo Keliuočio romanas „**Svajonės ir siaubas**“. Kaip iš romano turinio matyti, turėjo būti ir jo tęsinys. Iš tikrųjų tęsinys nebuvo išspausdintas.

Sovietų okupacijos metais dirbo valstybinėje leidykloje, o nacių – Kauno Vytauto Didžiojo universiteto Teologijos filosofijos fakulteto žurnalistikos katedros vedėju. 1944 m. buvo pradėtas leisti žurnalas „Kūryba“, nuo antrojo numerio jį redagavo Juozas Keliutis... Kai 1944 m. vasarą daug jo bendraminčių traukėsi į Vakarus, Juozas Keliutis liko Kaune, manydamas, kad ir bolševikams atėjus galės rasti kultūros darbo. Pradėjęs veikti Kauno universitetui, manė toliau dėstyti žurnalistiką. Bet jam buvo pasakyta, kad sovietiniame universitete jam darbo nėra. Liko be darbo, be duonos, be teisių gyventi.

1945 m. pradžioje jis susitiko su pagrindžio organizacijos „Lietuvos išlaisvinimo taryba“ (LIT) veikėjais – buvusiais savo studentais, ir buvo paprašytas talkinti. J.Keliutis sutiko. Taryba jau buvo pradėjusi leisti ir pagrindžio laikraštėlį, kurį vienas jos vadovų Liudas Dambrauskas savo atsiminimų knygoje „Gyvenimo akimirkos“ vadina „Aušra“, o J.Keliuočio tardymo protokoluose šis laikraštėlis vadinamas „Lietuvos žodis“. Pirmą šio laikraščio numerį suredagavo Juozas Rainys, antrą 1945 m. vasarį – Juozas Keliutis. Jau buvo parengtas ir trečias numeris, bet 1945 m. balandžio pradžioje svarbiausi tarybos veikėjai buvo suimti. Po kurio laiko buvo suimtas ir J.Keliutis – iš viso dvylika

žmonių. Tardymas užsitęsė ir teismas įvyko tik rugsėjo 24 d. Visi buvo nuteisti įvairiomis bausmėmis (L.Dambrauskas – net mirties bausme, kuri vėliau buvo pakeista kaliniu). J.Keliutis su keletu kitų bendrabičių buvo nuteistas vos trejų metų lagerio ir išvežtas į Pečioros lagerius. Neatlikęs nė trejų metų bausmės 1947 metais buvo amnestuotas ir grįžo į Lietuvą. **Apsigyveno Vilniuje, nors nuolatinio darbo negavo ir 1952 m. sausio 28 d. buvo suimtas.** Kratos metu, kuri truko tris su puse valandos, buvo paimtas visas pluoštas rankraščių: keturios pjesės, keturi romanai, „Svajonių ir siaubo“ antroji dalis, aštuonios novelės, eilėraščių rinkinys, versti romanai. Visa tai pridėta prie tardymo protokolų. Svarbiausia, jis buvo kaltinamas dėl antitarybinių straipsnių „Naujojoje Romuvoje“, „Kūryboje“ bei nacių okupacijos metais leistame dienraštyje „Į laisvę“. Teismas įvyko 1952 m. balandžio 14 d. Pagal 58–10 ir 58–4 straipsnį **buvo nubaustas 25 m. priverčiamojo darbo stovyklos ir 5 metams be teisių.** Į malonės prašymą nebuvo atsižvelgta. 1954 m. bausmė buvo sumažinta iki 10 metų lagerio. 1956 metų pavasario pradžioje laisvi buvę Lietuvos kultūros darbuotojai Juozas Miltinis, Kostas Korsakas, Jonas Kabelka, Stasys Dabušis, Antanas Venclova, Antanas Žukauskas-Vienuoelis, Kipras Petrauskas, Vytautas Sirijos Gira, Antanas Purėnas parašė laišką Aukščiausiamajam Tarybų Sąjungos Teismui teigiamai apibūdindami J.Keliutį. Teismas jam bausmę sumažino ir 1956 m. rugpjūčio 8 d. išleido iš lagerio.

Vėl grįžo į Vilnių, ieškojo darbo ir būsto. Valstybinė grožinės literatūros leidykla jam pasiūlė kai ką versti iš

(Nukelta į 10 psl.)

Naujasis Lietuvos Kultūros ministras Arūnas Gelūnas su žmona Vilna ir sūnumi Jonu Jūros šventėje Klaipėdoje.

KARELIJOS GYVENTOJAS NUBAUSTAS UŽ RAGINIMUS GRAŽINTI SUOMIJAI SOVIETŲ SAJUNGOS UŽGROBTAS TERITORIJAS

Petrozavodske 47-erių metų Viačeslav Drezner skirta 100 tūkst. rublių (daugiau kaip 8 tūks. litų) bauda. Jis pripažintas kaltu viešai raginęs pažeisti Rusijos Federacijos teritorinį vientisumą, pranešama tinklalapyje lenta.ru. Pasak Rusijos Generalinės prokuratūros tinklalapyje skelbiamos informacijos, 2010 metų sausį V.Drezneris kompiuteriu atspaudė lapelius, raginančius, kad Karelijos bei Leningrado ir Murmansko srityse esančios teritorijos, atitekusios Sovietų Sąjungai po Antrojo pasaulinio karo, būtų perduotos Suomijai. Kaltinamasis mėtė lapelius į Karelijos miesto Sortavalos gyventojų pašto dėžutes bei siuntinėjo elektroninius laiškus Rusijos ir užsienio žiniasklaidai bei visuomeninėms orga-

nizacijoms. Savo lapeliuose V.Drezner rašė, kad minėtos teritorijos, pagal 1939 ir 1947 metų sutartis, Sovietų Sąjungai atiteko neteisėtai. Remiantis 1939 metų slapto Molotovo-Ribbentropo pakto protokolais Suomija atsidūrė Sovietų Sąjungos interesų sferoje. Po 1939–1940 metų Suomijos ir Sovietų Sąjungos karo 1940 metais kovo 12 dieną Maskvoje buvo pasirašytas taikos susitarimas. Taip Sovietų Sąjungai atiteko Karelijos sąsmauka ir salos Suomijos įlankoje (dabartinės Leningrado srities ir Karelijos respublikos teritorijos), taip pat Rybačio pusiasalis, atitekęs Murmansko sričiai, ir teritorijos, esančios Murmansko srities, Karelijos ir Suomijos pasienyje. *15 min.lt*

VYTAUTAS POCIŪNAS BUVO UŽMUŠTAS

Disidentė sesuo Nijolė Sadūnaitė, rugpjūčio 23 d. Vilniuje kalbėdama prie poeto Adomo Mickevičiaus paminklo, kur minėtos 23-iosios pirmojo mitingo, viešai pasmerkusio Molotovo – Ribentropo pakta, metinės, tikino, kad prieš ketverius metus Baltarusijoje žuvęs Lietuvos saugumo pareigūnas Vytautas Pociūnas buvo nužudytas. „V.Pociūną prieš ketverius metus užmušė. Užmušė. Šimtaprocentiniai. Aš ir V. Adamkui sakiau šitą po užmušimo. Tegul ima tuos kagėbistus baltarusius, teparodo, kaip jie jį stūmė pro langą, kuris atsidaro tik tiek,

kad 150 cm ūgio ir 50 kg svorio mergaitė vos gali išlįsti“, - kalbėjo N. Sadūnaitė. Tirdami V.Pociūno mirties aplinkybes Generalinės prokuratūros prokurorai du kartus buvo padarę išvadą, kad jo žūtis buvo nelaimingas atsitikimas ir ikiteisminį tyrimą nutraukę, tačiau po skundų teismui tyrimas atnaujintas trečią kartą. V.Pociūno atvejį disidentė lygino su terorizmu įtariamos Eglės Kusaitės istorija. Beje, disidentė mano, kad užmuštas buvo ir dviem žmogžudystėmis įtariamas Drąsius Kedys. N.Sadūnaitė negailėjo kritikos dienraščiui „*Lietuvos*

VALDOVŲ RŪMAMS DOVANOTA 18 VERTYBIŲ

Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų rinkinius papildė 18 muziejinių vertybių. Jas padovanojo žymus lietuvių išeivijos kultūrininkas, Lietuvos garbės konsulas Arizonos valstijoje (JAV), Arizonos valstybinio universiteto architektūros istorijos profesorius Kęstutis Paulius Žygas, kelis dešimtmečius kolekcionuojantis lituanistines vertybes ir siekiantis jomis praturtinti Lietuvą. Atkurtų Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų istorijoje tai pirmas atvejis, kai vienas asmuo dovanoja tiek daug muziejinių vertybių. Nacionalinio muziejaus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų vertybių rinkinius papildė du XVII a. grafikos darbai, keturios XVI-XVIII a. knygos, trys XVII-XVIII a. laikraščiai ir beveik visa 1794 m. sukilimo metu išleistų Abiejų Tautų Respublikos pinigų kolekcija. Pasak muziejininkų, itin vertingi padovanotieji XVII a. Eriko Dahlbergho vario raiziniai. Viename jų (1697, Niurnbergas) vaizduojama Lenkijos kariuomenės kapituliacija ties Krokuva ir Sandomiru 1655 m. rudenį. Kitame vaizduojama Lietuvos Brastos miesto ir pilies apgultis 1657 m. gegužės 11 dieną. Šie vario raiziniai ir dar vienas, jau esantis Valdovų rūmų muziejaus vertybių fonde, sudaro seriją ir vaizduoja Abiejų Tautų Respublikos karo su Švedija ir Rusija XVII a. viduryje epizodus. Į Valdovų rūmų muziejaus vertybių rinkinius perduotos nemažai žinių apie senąją Lietuvos valstybę teikiančios XVI-XVIII a. knygos. Tai 1567 m. Amsterdame išspausdinta Levino Lemnijaus (Levinus Lemnius) knyga „Mediko

Zirizėjaus slaptieji gamtos stebuklai“, 1685 m. Frankfurte prie Maino ir Leipcege išleista Vincento Fabricijaus knyga „Viešosios kalbos“, taip pat 1630 m. Lione išspausdintas Elzevirų leidyklos serijinis leidinys „Maskovijos valstybė ir miestai“ bei 1762 m. Londone išleista „Modernioji pasaulio istorijos dalis“. Kartu su knygomis padovanoti ir du 1684 bei 1705 m. „Londono laikraščio“ („The London Gazette“) originalai bei keletas 1700 m. Hagoje išspausdinto periodinio leidinio „Istorinis ir politinis Merkurijus“ numerių. Kartu su grafikos darbais bei knygomis profesorius nusprendė dovanoti ir beveik visą 1794 m. sukilimo metu išleistų įvairių nominalų auksinų ir grašių devynių banknotų kolekciją. Ji liudija apie sukilimo arba popierinių pinigų atsiradimo faktą. Kartu primena ir liūdną Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų likimą po pralaimėto 1794 m. sukilimo. Beveik 20 tūkst. litų įkainotos profesoriaus K.P.Žygo dovanotos vertybės šiuo metu saugomos Nacionaliniame muziejuje Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmuose. Vėliau, kai eksponatus peržiūrės restauratoriai, auksinų ir grašių banknotų kolekcija greičiausiai ras savo vietą nuolatinėje Valdovų rūmų muziejaus istorinės raišdos ekspozicijoje, o likusios vertybės papuoš kitą nuolatinę ekspoziciją - reprezentacinių interjerų - atkuriamą Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmų biblioteką. Nacionalinis muziejus Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės valdovų rūmai - ne pirma paveldo institucija, kuriai profesorius K. P. Žygas padovanojo muziejinių vertybių. Jo dėmesio, paramos,

padovanotų eksponatų yra sulaukęs ir Lietuvos nacionalinis muziejus, Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuvių fondas (JAV), Balzeko lietuvių kultūros muziejus Čikagoje, Kento, Pietų Kalifornijos ir Arizonos universitetai bei kt. Iš viso Valdovų rūmų muziejui nuo 2003 m. perduota ir padovanota per 60 eksponatų, kurių bendra vertė - apie 2,3 mln. litų. *ELTA ir lrytas.lt inf.*

(Atkelta iš 9 psl.)

JUOŽA KELIUOTI...

prancūzų kalbos. J.Keliuotis vertė, bet jo vertimų nespausdino. Buvo įsidarbinęs vertėju Skaičiavimo mašinų gamykloje, bet ten reikėjo versti techninę literatūrą, kuri jam buvo nemėgta, ir po kelių mėnesių jis pats pasitraukė iš darbo. Vėl be darbo, be duonos, be būsto. Tai sužinojo jo pažįstami Vakaruose ir pradėjo jį remti materialiai. Pirmiausia Jurgis Baltrušaitis iš Paryžiaus atsiuntė meno albumų ir daug muzikos plokštelių, iš Amerikos Kazys Pakštas ir Jonas Aistis atsiuntė drabužių. Parėmė ir Antanas Vaičiulaitis, kuris pats buvo atvykęs į Vilnį ir susitikęs su Keliuočiu, taip pat ir Juozas Grinius. Dėl tų meno albumų, muzikos pradėjo lankyti ir jaunoji Lietuvos menininkų karta, taip pat Juozas Miltinis ir kai kurie vyresnieji išlikę Lietuvos kultūrininkai. Bet J.Keliuotis vis likdamas vienas ir jau sendamas pasidarė įtarus, varginamas baimės, nors ir vėl ėmėsi plunksnos. Rašė atsiminimus apie rašytojus, dailininkus, paskutinį dešimtmetį rašė ir eilėraščius, kurių vieną kitą išspausdino ir sovietinis „Literatūros ir meno“ laikraštis. Parašė lagerio atsiminimus, kurių rankraštį pavyko perduoti JAV lietuviams, ir jo atsiminimai „Dangus nusidažė raudonai“ 1987 m. buvo išleisti Čikagoje. O jėgos seko, sveikata blogėjo. Pagaliau šis idealistas, grožio ir gėrio propaguotojas sunkiai susirgo ir mirė Vilniuje 1983 m. kovo 25 d. Nemažas jo giminių, draugų ir gerbėjų būrys palydėjo jį į Rokantiškių kapines... Šimto metų gimimo sukakties proga pirmąjį išsilavinusį lietuvių žurnalistą vėl prisimena ne tik artimieji, giminės, bet ir jo gerbėjai, jo neseniai išleistų straipsnių rinkinio „Meno tragizmas“ skaitytojai, šių laikų žiniasklaidininkai. *Straipsnis atspausdintas iš Voruta tinklalapio, http://www.voruta.lt/rubrikos/68/902*

delfi.lt

RENGINIŲ KALENDORIUS

SPALIO 30 d., šeštadienį, 6:30 v.v. Šv. Kazimiero parapijos viršutinėje salėje įvyks dail. Danguolės Jurgutienės meno paroda. Rengia Akademinis skautų sąjūdis.

ALGIMANTO LIEKIO MONOGRAFIJA APIE PROF. BERNARDĄ KODATĮ

Lietuvos knygynuose pasirodė istoriko Algimanto Liekio monografija „Prof. Bernardas Kodatis: sugrįžusio Lietuvos gyvenimas“. Tai bene 35-oji jo knyga iš mūsų tautos ir valstybės, jos žymiausių veikėjų gyvenimo ir darbų. Ši skirta žinomo tarpukario – Lietuvos mokslininko, VDU profesoriaus, geodezinės astronomijos pradininko Lietuvoje, vieno iš krašto trianguliacijos organizatorių ir vykdytojų, Kauno observatorijos įkūrėjo ir Vilniaus universiteto observatorijos direktoriaus, daugelio mokslo darbų autoriaus, o taip pat kovotojo dėl Nepriklausomos Lietuvos – Bernardo Kodačio (18790718–19570705) gyvenimui ir darbams nušviesti. Knygoje per 400 nuotraukų ir dokumentų, autoriaus surastų JAV, Vokietijos, Lietuvos archyvuose, taip pat gerokai papildančių ir žinias apie knygos herojaus gyventą epochą, mūsų tautos kelią laisvės ir nepriklausomybės.

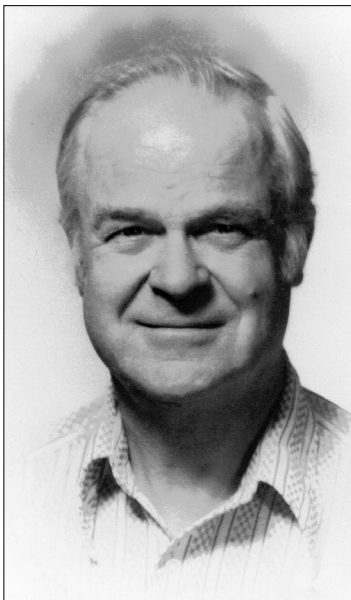
B. Kodatis gimė Potsdame, augo ir brendo Berlyne, suvokietėjusio XIX a. pr. išeivio iš Žemaitijos šeimoje. Susipažinęs su Mažosios ir Didžiosios Lietuvos istorija, savarankiškai išmoko lietuviškai, įsijungė į lietuvių organizaciją Berlyne, o taip pat Karaliaučiuje bei Tilžėje veiklą, tapo vienu aktyviausių lietuviškos spaudos platinimo organizatorių, lietuvių veikėjų P. Višinskio, Žemaitės, A. Smetonos, J. Basanavičiaus, V. Putvinskio-Pūtvio ir daugelio kitų rėmėju ir pagalbininku,

vienu aktyviausių ir mažalietuvių reikalų gynėju – nors, baigęs Berlyno universitetą, jau buvo pagarsėjęs kaip vienas talentingiausių matematikų ir astronomų, jis atsisakė pasiūlymo dirbti jame ar daryti karjerą valdžioje, jis išvyko dirbti eiliniu mokytoju prie Tilžės, kad bent kiek sustabdytų tame krašte lietuvių, pirmiausia jauniosios kartos, germanizaciją, o taip pat kad galėtų būti arčiau Didžiosios Lietuvos.

Pirmojo pasaulinio karo metais paimtas į vokiečių kariuomenę, kaip jau Vokietijoje pagarsėjęs mokslininkas ir žurnalistas, buvo pasiūstas į Vilnių, dirbti „Dabarties“ laikraščio redakcijoje, vėliau – į okupantų politinę valdybą. **Gavęs teisę susipažinti su slaptais iš Berlyno atsiunčiamais dokumentais**, B. Kodatis beveik su visais jais supažindindavo Lietuvos Valstybės Tarybos narius A. Smetoną, J. Basanavičių, S. Kairį ar kitus, ir jie galėdavo iš anksto pasirengti atremti naujus okupantų reikalavimus, o taip pat rūpindavosi jų ryšiais su palankiais Lietuvai Reichstago deputatais palaikymu, organizavo ir Vasario 16-osios Akto nugabenimą jiems, okupacinei valdžiai uždraudus skelbti. Pradėjus organizuoti Lietuvos kariuomenei, B. Kodatis rūpinosi ir ginklų jai įsigijimu iš vokiečių dalinių.

Karui pasibaigus ir B. Kodačiui grįžus pas šeimą prie Tilžės, vokiečių buvo areštuotas ir uždarytas į Tilžės kalėjimą kaip „Vokietijos išdavikas“, grasinant mirties bausme. Tik Lietuvos premjero M. Sleževičiaus pastangomis, jam atgaline data pasirašius dokumentus, kad B. Kodatis yra Lietuvos pilietis, talkinant Prancūzijos karinei misijai, buvo iš kalėjimo paleistas su nurodymu skubiai palikti Vokietijos teritoriją.

Apsigyvenęs Kaune, buvo tarp Lietuvos šaulių sąjungos organizatorių ir vadų, ginkluoto lenkų sąmokslų (POW) prieš nepriklausomą Lietuvą atskleidėjų, ginkluoto sukilimo

A.† A.

PETRAS SAKAS

Gimė Pavartyčiuose 1913-8-6 d.
Mirė Los Angeles, CA 1985-9-10 d.
ir palaidotas Forest Lawn kapinėse

Lietuvai atgavus nepriklausomybę 1994 m. birželio 29 dieną (per Šv. Petrą) perlaidotas Lietuvoje, gimtinės kapinėse Šeduvoje.

CLEVELAND, OH

Jolita Kavaliūnaitė atsiuntė šią žinutę: Case Western universiteto „Flora Stone Mather Center for Women“ žiniaraštis praneša, jog T. Roma Jasinevičiūtė-Degutienė, Odenologijos mokslų Associate profesorė šiais metais tapo viena iš Mather premijos pagerbtųjų.

Klaipėdos krašte organizatorių ir vykdytojų (vadovavo sukilėlių haubicų daliniui), o įkūrus Kaune universitetą – vienu pirmųjų jo profesorių, astronomijos, geodezijos, matematikos dėstytojų, vadovėlių rengėjų ir tautinių nuostatų jaunimui skelbėjas. **Okupacijų metais rėmė pagrindines lietuvių organizacijas, rūpinosi jų spauda, o vokiečiams uždarius ir aukštąsias mokyklas, slapta organizavo tolesnį studentų mokymąsi.** Artėjant antrajai SSRS okupacijai pasitraukė iš pradžių į Austriją, po to į V. Vokietiją, o iš ten emigravo į JAV. Bet svetimuose kraštuose neužmiršdavo Lietuvos, vis svajojo sugrįžti ir visą laiką, kiek leido jėgos ragino ir kitus dirbti bei gyventi jos labui. Ir mirė jis su Lietuvos vardu lūpose. Knyga ir jos pagrindinis herojus – prof. B. Kodatis, yra aktualūs ir brangūs ir šiandieną mums ne tik kad praturtina pažinimą, bet ir primena, kad kiekvienas turime ne tiek klausti, ką mums duoda Tėvynė, o susimąstyti, ką mes patys duodame jai. Lietuva, jos istorija, lietuvių kalba B. Kodačiui buvo tapę stiprybės ir gyvenimo įprasminimo šaltiniu.

1957 m. mirė Čikagoje.

[Bernardinai.lt](#)

JAV LIETUVIAI

NETEKO B.BUBLIENĖS

Rugpjūčio 18 dieną mirė Birutė Baltrušaitytė-Bublienė. Ji buvo Jungtinių Amerikos Valstijų lietuvių bendruomenės Krašto Valdybos vykdomoji vicepirmininkė, Lietuvos išeivijos studentų stažuotės programos įkūrėja ir vadovė, aktyvi visuomenininkė. Taip pat Ateitininkų federacijos tarybos pirmininkė, Jaunųjų ateitininkų, moksleivių, studentų ir sendraugių centro valdybų narė, ateitininkų stovyklų, kursų, suvažiavimų ir studijų savaitgalių organizatorė JAV ir Lietuvoje, dabar buvo Šiaurės Amerikos ateitininkų tarybos pirmininkė.

B. Bublienė parengė stovyklų programas, kuopų veiklos programas, kurios tapo vertingiausiomis pagalbininkėmis besidarbuojantiems stovyklų vadovams ir kuopų globėjams ne tik Šiaurės Amerikoje, bet ir Lietuvoje.

JAV lietuviai užjaučia B. Bublienės artimuosius - vyrą Algį, dukras Mildą ir Liną.

Laidotuvių mišios buvo rugpjūčio 28 dieną, Dievo Apvaizdos bažnyčioje. B. Bublienės noras buvo, kad jos kūnas būtų sudegintas ir pelenai pervežti palaidojimui Lietuvoje.

trytas.lt

Lietuvos ambasados Švedijoje atstovai ir Švedijos lietuvių bendruomenės nariai rugpjūčio 23 dieną Stokholmo Norrmalms aikštėje, prie paminklo Baltijos šalių nepriklausomybei padėjo gėlių nacizmo ir komunizmo aukoms atminti.

„Dirvos“ inf.

„DIRVAI“ AUKOJO

J.Čekanauskas,
West Lake Village, CA.....102
M.Motiejūnas, Euclid, OH...100
I.Vileniškis, Wayland, MA...100
G.Kenter, Danbury, CT95
J.Gumbelevičius,
Vancouver, WA.....80
H.Macijauskas,
Mayfield Hts., OH.....73
B.Kozica, Daytona Bch., FL..45
W.Židžiūnas, Bethlehem, PA.45
T.Bogusas, S.Boston, MA30
Z.Obelenis, Novelty, OH30
A.Sakas, Lancaster, OH30
A.Skridulis, Daytona Bch., FL.25
L.Jurskis, Palm City, FL.....22
R.Jagminas, Bridgewater MA..20
V.Janukaitis, Detroit, MI20
A.Vaitys, Highland Pk., IL.....18
L.Dubray, Portage, MI5
J.Kliorys, Euclid, OH.....5
A.Sakalas, Lemont, IL5
V.Senuta, N.Potomac, MD5
V.Garmus, W. Palm Bch., FL...2
K.Sloan, Mason City, IA.....2

**Visiems aukotojams
nuoširdžiai dėkojame**

(Atkelta iš 7 psl.)

Sekmadieniai lietuvių...

atsineša daržovių vaisių ir rugių sėklų, kuriuos kunigas pašventindavo. Kai kuriose parapijose Žolinė būdavo mirusiųjų pagerbimo diena.

Lietuvių klubo Kultūros būrelio pirmininkė Angelė Karnienė pranešė, kad ateityje sekmadienio pietų metu kiekvieno stalo dalyviai privalės atlikti programą. Tai gali būti daina, šokis, eilėraščių arba išgyventų įvykių pasakojimas-skaitymas. Kitą sekmadienį programą atlikti apsiėmė stolas Nr. 2.

Sekmadienį, rugpjūčio mėn. 22 d., pavalgius pietus, prie antrojo stalo sėdėjęs kun. Matas Čyvas, priejęs prie mikrofono, pasakė keletą anekdotų, kurie prajuokino pietų dalyvius. Platesnę apžvalgą apie kelionę į Lietuvą padarė buvusi Lietuvių klubo pirmininkė Loreta Kynienė. Ji sakė, kad Kaunas daro slegiantį įspūdį: Laisvės alėja, atrodo, vos gyvuoja, o senamiestyje gyvuoja tik bažnyčios, o dauguma krautuvėlių uždarytos. Kitoks įspūdis atsilankius Vilniuje. Ten daug vokiečių turistų, daug lenkų, tačiau nėra kur pastatyti automobilį. Valdovų rūmai dar uždaryti. Jai teko aplankyti ir Klaipėdą ir Nidą, kurioje pilna atostogaujančių šeimų.

Mečys Šilkaitis abudu sekmadienius paskaitė įdomias žinias iš Lietuvos, jas užbaigdamas visus prajuokinusiais anekdotais.

Programai pasibaigus, teko atsisveikinti su kun. Algiu Baniuliu.

Lietuvių žinių inf.

SPORTAS

Linus Kleiza Lietuvos krepšinio rinktinės žaidėjas. www.fibaeurope.com

MADRIDE ISPAIJAI PRALAIMĖTA
75:94, O JAV— 61:77

Edvardas Šulaitis

Paskutinis rimtas jėgų išbandymas prieš pasaulio vyrų čempionatą Turkijoje, kuris prasidėjo rugpjūčio 28 d., Lietuvos ekipai, buvo Madride. Ten lietuviai grūmėsi su pasaulio galiūnais — Ispanijos ir JAV krepšininkais.

Jeigu Bamberge Vokietijoje vykusiame turnyre Lietuva įveikė visus tris varžovus (turkus, vokiečius ir kroatus), tai Madride patyrė abu pralaimėjimus.

Lietuvos vyrai nusileido Ispanijai 75:94, o kitą dieną krito ir prieš amerikiečius 61:77. Reikia pasakyti, jog tai buvo antrasis Lietuvos ir Ispanijos susitikimas šiame pasirengimo pasaulio pirmenybėms etape. Rugpjūčio 7 d. šių dviejų rinktinų kova baigėsi šiek tiek didesniu (97:67) ispanų laimėjimu.

Ispanai nėra tokie galingi

Ispanijos komanda, kurioje nežaidė jų stipriausias ramstis Pau Gasolis (iš Los Angeles „Lakers“), o tik jo brolis Mark (irgi žaidžiantis NBA, kaip ir kiti 3 Ispanijos rinktinės žaidėjai), neatrodė tokia galinga ekipa, kaip kad buvo galima laukti.

Pirmą (pralaimėta 19:24, antrą - 22:25) ir ketvirtą ketvirtį, kurį Lietuvos vyrai laimėjo 21:20r lietuviai kovojo neblogai. Tragiškiausiai atrodė trečias ketvirtis (pralaimėta 13:25), kuris ir lėmė ispanams 19 taškų pergalę.

Ne be reikalo Lietuvos rinktinės žaidėjas Renaldas Seibutis po šių rungtynių sakė: „Pralaimėjome vienai iš būsimosio čempionato favoričių. Taškų skirtumas didelis, nors pirmus du ketvirčius nebloggerai ir gynėmės, ir puolėme. Bet trečiajame viskas sugriuvo“. O Lietuvos vyrų treneris Kęstutis Kemzūra teigė: „Per pirmus du kėlinukus padarėme 6 klaidas, o baigėme rungtynes turėdami jų 19. Pirmus du ketvirčius sugebėjome net pristabdyti ispanų greitą puolimą, kas nėra taip paprasta. Tik po pertraukos atrodėme išsigandę“.

Lietuvos ekipai daugiausia

taškų pelnė vienintelis lietuvių NBA žaidėjas L. Kleiza (19), M. Kalnietis (13), P. Jankūnas (10), M. Gecevičius (8), T. Klimavičius (7). Lietuvos centro puolėjas R. Javtokas sugebėjo pelnyti tik 4 taškus. Ispanijos geriausiu metiku buvo jų centro puolėjas M. Gasolis, surinkęs 18 taškų.

Lietuviai įvarė baimės amerikiečiams

Kaip Ispanijos spauda rašė ir kaip žiūrovai visame pasaulyje matė (rungtynes rodė ESPN ir NBA televizijos stotys), Lietuvos rinktinė gerai žaidė pirmame kėlinyje, kurį laimėjo 29:28. Ypač gražiai sužaidė pirmą ketvirtį, kurio pabaigoje turėjo 15:7 persvarą.

Šeštadienio rungtynėse su amerikiečiais Lietuvos vyrai beveik 3 ketvirčius kovojo kaip lygūs su lygiais. Persilaužimas įvyko trečio ketvirčio pabaigoje, kai M. Kalniečiui buvo duota nespartinė pražanga, o L. Kleiza už nepalankius komentarus dėl to incidento teisėjui susilaukė techninės pražangos. Amerikiečiai čia įmetė visus 4 baudos metimus, kas gerokai numušė lietuviams ūpą. Tada amerikiečiai jau buvo nesulaukomi: trečiajį ketvirtį jie baigė 29:20, o ketvirtąjį - 20:12 savo naudai.

JAV rinktinės lenkų kilmės vyr. treneris Mike Krzyzewski pastebėjo, kad jo komandai nesisekė mėtyti rungtynių pradžioje (pataikė tik 3 metimus iš 20). „Tačiau vėliau šį tą pako-regavome ir jau dominavome aikštelėje“, - gyrėsi strategas.

Šiose rungtynėse vėl daugiausia taškų pelnė L. Kleiza (12), o centro puolėjas R. Javtokas šį kartą sugebėjo „įkirsti“ jų 10. M. Kalnietis, J. Mačiulis ir M. Pocius pelnė po 7 taškus. Beje, pastarasis 4 metus žaidė Duke universiteto komandoje, treniruojamoje M. Krzyzewskio, kuris kažkodėl nemėgo lietuvių ir jam beveik neleisdavo pasirodyti aikštelėje.

Šis susitikimas JAV rinkinei

buvo tik trečiasis prieš pasaulio pirmenybes. Pirmuose dviejuose amerikiečiai didesne persvara nei prieš Lietuvą įveikė Kiniją bei Prancūziją.

Beje, JAV rinktinė Madride pasiekė ir ketvirtą pergalę — jie įveikė Ispaniją 86:85. Pirmus du ketvirčius amerikiečiai laimėjo labai lengvai 23:16 ir 22:17. Tik po pertraukos JAV atstovai atsipalaidavo ir ispanai keliais tritaškiais amerikiečius prisivijo (kelis kartus ispanai net pirmavo).

Lietuva sudarė dvilyktuką

Grįžus iš turnyro Madride, vyr. treneris paskelbė 12 žaidėjų, kurie važiuos į Turkiją, sąrašą. Buvo atsisakyta Arvydo Eitutavičiaus ir Mindaugo Lukausko paslaugų. Šie žaidėjai mažiausiai žaisdavo draugiškose rungtynėse.

Į Turkiją išvažiavusiųjų Lietuvos krepšininkų pavardės: M. Kalnietis, T. Delininkaitis, M. Gecevičius, M. Pocius, R. Seibutis, S. Jasaitis, J. Mačiulis, L. Kleiza, P. Jankūnas, T. Klimavičius, M. Andriuškevičius ir R. Javtokas. Du paskutiniai yra centro puolėjai - turbūt patys silpniausi šios pozicijos žaidėjai per daugelį metų. Dėl jų nepatikimumo Lietuvai geresnių rezultatų nenusimato.

Pirmąsias čempionato rungtynes Turkijoje Lietuva žais su viena silpnėsnių komandų D grupėje - Naująja Zelandija. Kitos šio pogrupio ekipos - Kanada, Prancūzija, Ispanija ir Libanas. Norėdami patekti į tolimesnį etapą, lietuviai turi užimti bent 4 vietą, o tai padaryti jiems neturėtų būti sunku.

Iš viso pirmenybėse dalyvauja 24 komandos, padalytos į 4 grupes po 6 ekipas.

P.S. TIRE Inc.
Complete Front End Service

216 481-5397

New and used Tires, Brakes, Shocks, Struts
Mufflers, Lube oil and Filter
Buy any 4 tires and receive a. P.S. Tire hat!

OPEN

Mon. – Fri.: 8 am to 6 pm 866 E. 200th St.
Sat.: 8 am to 4 pm Cleveland, OH 44119

Jeigu planuojate pirkti arba parduoti namą,
prieš priimdami galutinį sprendimą apsilankykite
šiose interneto svetainėse, arba paskambinkit

LINUI MULIOLIUI - 216-387-3204

linas@fixlerrealty.com

www.ClevelandHousingMarket.com
www.LyndhurstOhioHomes.com
www.Euclid-Homes.com
www.Richmond-Heights-Homes.com
www.MayfieldHomes.net
www.Pepper-Pike-Homes.com
www.SouthEuclidHomes.com
www.Beachwood-Ohio-Homes.com
www.FixlerRealty.com

Fixler Realty Group, Inc.
Linus Muliolis - Mob. Tel. - 216-387-3204

JAKUBS AND SON
Laidojimo Įstaiga

William J. Jakubs Sr.
William J. Jakubs Jr.
Kenneth Schmidt
Barbara Jakubs Schmidt

Licenzijuoti direktoriai ir balzamuotojai

936 East 185th Street Cleveland, Ohio 44119
36000 Lakeshore Blvd. Eastlake, Ohio 44095
Telefonas: (216) 531-7770

Laidotuvių koplyčia erdvi, vėsinama,
teikianti jaukią atmosferą rūdėsio valandoje.
Didelė aikštė automobiliams pastatyti.

TAUPA
LITHUANIAN CREDIT UNION

SAVI PAS SAVUS
KVIEČIAME VISUS Į TAUPĄ

Telefonas (216) 481-6677; El. paštas TAUPA@AOL.COM
767 EAST 185th Street CLEVELAND, OHIO 44119

DARBO VALANDOS :

Antradienį, trečiadienį ir ketvirtadienį 9:00 v.r. - 4:00 p.p.
Penktadienį 9:00 v.r. - 6:00 p.p.
Šeštadienį 9:00 v.r. - 12:00 p.p.
Sekmadienį 11:00 v.r. - 12:00 p.p.

KIEKVIENA TAUPOMOJI SĄSKAITA IKI \$250,000 YRA APDRAUSTA (NCUA)